

Cand. mag. *Marius Kristensen* (Skoleembedsexamen ved det filosofiske Fakultet i Januar 1894, se foran Side 412) forsvarede den 1ste Maj 1906 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Fremmedordene i det ældste danske Skriftsprog (før omtrent 1300)“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Ludv. Wimmer og Dr. Finnur Jónsson, af Tilhørerne Docent Verner Dahlerup og Mag. art. P. K. Thorsen. Graden meddelt den 7de Juni 1906.

Cand. med. *Hans Ditlev Jansen* (Lægeexamen i Juni 1900) forsvarede den 8de Maj 1906 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Experimentelle Studier over Finsenbehandlingens Virkemaade (Særlig med Henblik paa Lupus vulgaris)“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. C. J. Salomonsen og Dr. J. Fibiger, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 2den Juni 1906.

Cand. polyt., Fuldmægtig i Statsanstalten for Livsforsikring, *Otto Draminsky* (Cand. polyt. i Ingeniørfaget 1896) forsvarede den 31te Maj 1906 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Dødelighed efter Forsikringsart og Forsikringstid. En Undersøgelse paa Grundlag af „British Offices Life Tables 1893.““ Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. phil. T. N. Thiele og Dr. i Statsvidenskab H. Westergaard, af Tilhørerne Dr. phil. Carl Burrau og Direktør i Statsanstalten for Livsforsikring F. M. Bing. Graden meddelt den 27de Juni 1906.

Cand. med. *Alfred Wilhelm Erland Erlandsen* (Lægeexamen i Juni 1902) forsvarede den 25de Juni 1906 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Undersøgelser over Hjertets Phosphatider. Et Bidrag til Studiet af Organismens lecithinagtige Substanter“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Chr. Bohr og Dr. J. C. Bock, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 13de Juli 1906.

Cand. mag. *Niels Hansen Petersen Bøgholm* (Skoleembedsexamen ved det filosofiske Fakultet i Juni 1896) forsvarede den 26de Juni 1906 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Bacon og Shakespeare. En sproglig Sammenligning“. Paa Embeds Vegne opponerede Professor, Dr. Otto Jespersen og Docent, Dr. Ad. M. Hansen, af Tilhørerne ingen. Handlingen styredes af Professor, Dr. theol. & phil. F. Buhl som Prodekanus i Stedet for Dekanus, Professor, Dr. Otto Jespersen. Graden meddelt den 10de Juli 1906.

— Professor, Dr. med. *Chr. Bohr* blev i September 1905 kreeret til Dr. scientiarum honoris causa ved Universitetet i Capetown i Sydafrika.

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket 1905—1906.

(Overbibliothekar, Dr. S. Birket-Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1905—1906 aabent for Publikum i 267 Dage. Der udlåantes 22700 Bind (mod 19152 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 35710 Bind til 19726 Besøgende (deraf i Eftermiddagstimerne 4838 Bind til 6181 Besøgende. I det hele har der saaledes i Aarets Løb været fremtaget til Publikums Brug 58410 Bind.

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil ses af følgende Oversigt:

Læsesalen om Formiddagen (Kl. 11—3).

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September.....	26	1324	3274
Oktober.....	26	1368	3490
November.....	25	1461	3496
December.....	20	979	2224
Januar.....	24	1098	2549
Februar.....	22	1223	2584
Marts.....	27	1449	3143
April.....	20	1006	2160
Maj.....	24	1153	2113
Juni.....	0	0	0*)
Juli.....	26	1163	2514
August.....	27	1321	3325
	267	13545	30872

Læsesalen om Eftermiddagen (Kl. 5—8).

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September.....	26	516	360
Oktober.....	26	639	648
November.....	25	780	543
December.....	20	494	369
Januar.....	24	456	269
Februar.....	22	543	438
Marts.....	27	762	610
April.....	20	507	466
Maj.....	23**)	500	214
Juni.....	0	0	0
Juli.....	26	451	511
August.....	27	533	410
	266	6181	4838

Udlaanet.

	Dagenes Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
September.....	26	1861	2201
Oktober.....	26	1814	2172
November.....	25	1854	2192
December.....	20	1479	1729
Januar.....	24	2010	2382
Februar.....	22	1821	2183
At overføre ...	143	10839	12859

*) Sommerferien faldt i 1906, af Hensyn til det kongelige Bibliotheks Flytning, i Dagene 1—30 Juni.

**) Store Bededags Aften var Bibliotheket som sædvanlig lukket.

	Dagenes Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
Overført...	143	10839	12859
Marts	27	2022	2327
April	20	1460	1704
Maj	24	1817	2147
Juni	0	0	0
Juli	26	1475	1872
August	27	1539	1791
	267	19152	22700

— Bogsamlingen forøgedes i Aaret 1905—1906 paa sædvanlig Maade, dels gennem den befalede Aflevering af Dansk Litteratur, dels gennem Udvexling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt ved Gaver. Blandt de sidste kan særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Bibliotheket i dette Aar, som i saa mange tidligere. 2) En vistnok fuldstændig Samling af de fra Oprørsregeringen i Hertugdømmerne 1848—50 udgaaede Tryksager, skænket tilligemed andre trykte og haandskrevne Sager af Fru J. M. Jørgensen, Rigsarkivar A. D. Jørgensens Enke. 3) Expédition antarctique belge. Résultats du voyage du s. y. Belgica; 20 Bind, modtagne gennem Udenrigsministeriet. — Af Gaver til Haandskriftsamlingen kan fremhæves: 1) Zoologen Otto Friedrich Müller's Dagbog fra Aarene 1763 flg., skænket af Zoologisk Museum. 2) Zoologen Dr. H. Bechs efterladte Papirer, særlig indeholdende store Samlinger til det danske Fiskeris Historie, ligeledes skænkede af Zoologisk Museum.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og enkelte Personer:

Kultusministeriet, Udenrigsministeriet, det kgl. Bibliothek, den internationale Kommission for Havundersøgelser, Danish Regional Bureau for the International Catalogue of Scientific Literature, Patentkommissionen, Zoologisk Museum, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Udvalget for Folkeoplysnings Fremme, Redaktionen af „Nordisk Tidsskrift for Filologi“, Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, det norske Finansdepartement, Videnskabs-Selskabet i Christiania, det kgl. norske Videnskabers Selskab i Trondhjem, Fridtjof Nansens Fond til Videnskabens Fremme, det norske Rigsarkiv, den norske historiske Kildeskriftkommission, det statistiske Centralbureau i Christiania, Universitetsbibliotheket i Christiania, Bergens Museum, Bergens Kathedralskole, Universitetet i Upsala, Kgl. Vetenskaps-Societeten i Upsala, det meteorologiske Institut ved Upsala Universitet, Kgl. humanistiska Vetenskaps Samfundet i Upsala, det kgl. Bibliothek i Stockholm, Stiftelsen Lars Hiertas Minne (Stockholm), Stadtbibliotheket i Hamburg, Fraenckelsche Stiftung (Breslau), Verein für mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde, Statist. Bureau der Haupt- und Residenzstadt Budapest, Universitetet i Budapest, Fauna. Verein Luxemburger Naturfreunde, la Commission géodésique néerlandaise, Universitetsbibliotheket i Leiden, la Société des Bollandistes (Bruxelles), the Bodleian

Library (Oxford), India Office (London), the Clinical Society of London, the Pathological Society of London, the Middlesex Hospital, Universitetet i Edinburgh, the Hunterian Coin Catalogue Fund (Glasgow), Ministère de l'instruction publique (Paris), le Comité international des poids et mesures, Universitetet i Grenoble, Musée d'histoire naturelle de Marseille, Academia polytechnica do Porto, det italienske Undervisningsministerium (Roma), l'Ispettorato di sanità militare (Roma), Universitetsbibliotheket i Neapel, det finske Litteraturselskab, die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Jurjew, l'Académie imp. des sciences de St. Pétersbourg, le Comité central de statistique (St. Petersburg), Universitetet i Jassy, the Superintendent of Government Printing, Calcutta, det k. japanske Universitet i Tokyos medicinske Fakultet, the Department of the Interior (Canada), the Nova Scotian Institute of Science, the Department of the Interior (Washington), the Smithsonian Institution, the Surgeon General, U. S. Army, the United States National Museum, the Carnegie Institution of Washington, the Universities of Missouri, Illinois, Michigan, Nebraska, Colorado, California, Columbia University, the George Washington University, Princeton University, Cornell University, the University Club (New York), Harvard College, the Temple College (Philadelphia), Western Theological Seminary (Chicago), the National Academy of Sciences, the Volta Bureau (Washington), the Association of American Physicians, the Ayer Clinical Laboratory of the Pennsylvania Hospital, the Johns Hopkins Press (Baltimore), Library of Congress, Augustana Library, the Newberry Library, the John Crerar Library (Chicago), the Public Library of the City of Boston, the Clark University Library (Worcester, Mass.), Maryland Geological Survey, the Louisiana Purchase Exhibition Company, Biblioteca Nacional (Habana), Nationalbibliotheket i Buenos Ayres, la Direction générale de la statistique municipale de Buénos-Ayres, Western Australia Geological Survey, the Public Library of Victoria, Universitetet i Adelaide (Sydaustralien).

Cand. jur. Egm. Andersen, Cand. theol. J. Oscar Andersen, Hr. H. Arctowski (Bruxelles), Prof., Dr. med. Rud. Bergh, Højskolelærer Povl Bjerger, Dr. phil. A. A. Bjørnbo, Fru C. Bozzolo (Milano), Forlagsboghandler, Cand. med. Branner, Direktør Johan Bøgh (Bergen), Biskop Joh. Clausen, Hr. John Coutts (London), Direktør W. Doberck (Hongkong), Boghandler A. Dolleris, Dr. med. W. Dowson (London), Hr. Albert J. Edmunds (Philadelphia?), Bibliotheksassistent Balder Erichsen, Cand. mag. K. Fabricius, Professor, Dr. V. Fausbøll, fhv. Præsident i Wasa Hofret J. Fellman (Helsingfors), Professorinde Frederiksen, Etatsraad W. Fredericia, Dr. phil. Aage Friis, Universitetsboghandler Gad, Underbibliothekar Gjellerup, Professor M. J. de Goeje (Leiden), Lærer H. Haase (Birkørød), Boghandler E. Hagerup, Gehejme-Medicinalraad A. Halling (Glückstadt), Bibliotheksassistent A. Halling, Professor Emil Chr. Hansen, Gehejme-etatsraad Hennings, Overretssagfører P. Hennings, Højesteretsadvokat, Dr. jur. A. Hindenburg, Prof. theol. Jacobsen, Boghandlerne Jäh und Schunke (Leipzig), Overretssagfører K. Jarner, Bibliotheksassistent O. S. Jensen, Hr. A. Jessen, Prof., Dr. H. Jungersen, Bibliotheksassistent J. C. Kall, Cand. mag. J. Knudsen, Hr. D. Gr. Kampouroglos (Athen), Pro-

fessor H. Krabbe, Bibliotheksassistent Alfr. Krarup, Underbibliothekar, Dr. S. Larsen, Skoleinspektør P. Lauridsen, Docent, Dr. phil. Edv. Lehmann, Professor K. G. Leinberg (Helsingfors), Hr. A. v. Lindheim, Cand. mag. Vilh. Lorenzen, Dr. med. E. Lundsgaard, Læge A. Lübbers, Statsgeolog, Dr. V. Madsen, fhv. Retsformand Madvig, Direktør A. B. Martinez (Buenos Ayres), Prof., Dr. jur. H. Matzen, Biskop Fr. Nielsen, Apotheker, Dr. phil. A. Petersen, Professor V. A. Poulsen, Hr. Georges Riat (Paris), Baron Palle Rosenkrantz, Professor E. Rostrup, Cand. phil. D. E. Rugaard, Biskop, Dr. theol. Skat Rørdam, Boghandler J. Salmonsens, Læge J. Scharffenberg (Christiania), Vinhandler Joh. Schrøder, Docent, Dr. O. Siesbye, Arkitekt C. M. Smidt, Generalauditor H. C. Steffensen, Mag. S. Thomsen, Hr. Thomas Thomsen, Pastor D. Thrap (Christiania), Journalist H. Tofte, Læge Trock-Jansen, Hr. Adair Welcker (San Francisco), Hr. H. S. White (Cambridge, Mass.), Stud. mag. G. R. Vøhtz, Boet efter Dr. James Young of Kelly (Glasgow).

— Af andre Bibliotheket vedkommende Forhold og Sager kan fremhæves følgende:

Redaktøren af „Kolind Avis“ blev af Provinsarkivet i Viborg krævet for det nævnte Blad, som af ham var afleveret, ikke til Provinsarkivet, men til Universitetsbibliotheket. Da han mente at have handlet rigtigt heri, appellerede han til Ministeriet, som igjen under 20de Septbr. 1905 anmodede Bibliotheket om at udtale sig om Sagen. Fra Bibliothekets Side gjordes da gjældende, i Overensstemmelse med Redaktørens Opfattelse, at „Kolind Avis“, der betegner sig selv som „Medlemsblad for Kolind og Ebeltoft Landboforeninger“, ikke kunde betragtes som en „Avis“ i almindelig Forstand, da den kun udkommer én Gang om Ugen, og Indholdet i alt væsentligt bestaar af faglige Meddelelser med Udelukkelse af Politik. Bladet var derfor med Rette afgivet til Universitetsbibliotheket. Ved Skrivelse af 17. Novbr. 1905 gav Ministeriet Bibliotheket Ret i denne Betragtning.

— Under 3die Marts 1906 afæskede Ministeriet mig en Erklæring i Anledning af et fra „de internationale Akademiers Association“ udgaaet og gennem den herværende kejserlige tyske Gesandt indsendt Forslag angaaende Betingelserne for en fremtidig umiddelbar Udveksling af Haandskrifter og Tryksager mellem de forskjellige Landes Bibliotheker. Da det væsentlige Indhold af dette Forslag vil ses af min under 9de Marts 1906 til Ministeriet afgivne Erklæring, gjengives denne her:

Allerede for en Del Aar siden — jeg husker ikke nøjagtigt Tiden — henvendte man sig fra tysk Side i en ganske lignende Anledning til det store kgl. Bibliothek og Universitetsbibliotheket, og de Betingelser, der da opstilledes som Grundlag for et gjensidigt og umiddelbart Udlaan af Haandskrifter og Bøger mellem Bibliothekerne, vare omtrent de samme, som nu ses at være vedtagne af „de internationale Akademiers Association“. I det væsentlige og særlig med Hensyn til den direkte Forsendelse med Posten af de laante Sager stillede de danske Bibliotheker sig meget imødekommende til det tyske Forslag, og kun i et enkelt Punkt tog de bestemt Afstand derfra. Dette Punkt var — ganske som i det nu fore-

liggende Forslag — Bestemmelsen om, at de laanende Bibliotheker, hvis det laante Haandskrift osv. gik tabt, forpligtede sig til at give en Erstatning i Penge, som fastsattes af det Bibliothek, hvorfra Laanet var modtaget. Jeg skal strax komme nærmere tilbage til denne efter min Mening saare uheldige Bestemmelse, men vil først bemærke, at der ikke, saa vidt jeg véd, blev gjort nogen Indvending mod de danske Bibliothekers Protest, men at der trods denne stadig siden den Tid har fundet Udlaan Sted mellem vore Bibliotheker og de tyske, uden at der i nogen Henseende har været forbundet nogen Slags Vanskelighed dermed. Kun i et eneste Tilfælde er Godkjendelsen af hin Fordring om eventuel Erstatning bleven gjort til udtrykkelig Betingelse for Laan til Universitetsbibliotheket, men den udgik ogsaa fra et Bibliothek (det i Wolfenbüttel), der overalt i den litterære Verden er bekendt for sin lidet kulante Forretningsgang. Naar nu da denne Fordring atter dukker op, saaledes som den gjør i § 2 af Akademi-Associationens paa Mødet i Paris 1901 vedtagne Forslag — hvor det hedder, at „die entleihende Anstalt verpflichtet sich für alle Beschädigungen und etwaigen Verlust innerhalb der von der verleihenden Bibliothek (Archiv) bei der Übersendung der bezeichnenden*) Summe zu heften; diese kann unter Umständen über die bei der Versicherung auf der Post (oder anderen Versicherungsanstalten) angegebene Summe hinausgehen“ —, maa jeg ligesom tidligere for Universitetsbibliothekets Vedkommende protestere mod denne Bestemmelse, og jeg skal kortelig give mine Grunde derfor. Det er naturligvis en Glæde for et Bibliothek at kunne hjælpe Videnskabsdyrkere til at faa Laan fra Udlandet af Haandskrifter og Bøger, som de have nødvendig Brug for, og Bibliothekerne paatage sig gjerne den Ulejlighed og det Ansvar, der er forbundet dermed, naar begge Dele holdes indenfor rimelige Grænser. Og disse Grænser synes mig at betegnes derved, at Bibliothekerne paatage sig den i Anledning af Laanet nødvendige Korrespondance, at de besørge Modtagelse og Afsending af det laante tilligemed den fornødne Indpakning og Forsegling, og fremfor alt derved, at de overtage Ansvar for, at de laante Haandskrifter og Bøger kun benyttes i Bibliothekernes egne Lokaler og efter Benyttelsen hver Gang opbevares paa det sikrest mulige Sted. Men at Bibliothekerne ud over dette ogsaa skulde paatage sig en pekuniær Risiko, der særlig for Haandskrifters Vedkommende let kunde naa op til et Beløb af flere Tusinde Kroner, synes mig i højeste Grad ubilligt, da det jo ikke er Bibliothekerne selv, der have Interesse af at laane de paagjældende Sager, men de Personer, der benytte Bibliothekerne som Mellemlid. Man vil maaske sige, at Bibliothekerne kunde sikre sig mod en saadan Risiko ved at lade de egentlige Laanere tegne en Forsikring for det laante, som svarede til det Beløb, der af Laangiveren var opgivet som eventuel Erstatningssum. Dette har Universitetsbibliotheket ganske

*) Aabenbart en Skrivefejl for: zu bezeichnenden. I den franske Redaktion hedder det: L'emprunteur s'obligera à réparer tout dommage qui pourrait être causé à l'objet prêté et à indemniser de sa perte jusqu'à concurrence d'une somme à déterminer par le dépôt prêtéur au moment de l'expédition, somme qui ne sera pas nécessairement identique à celle pour laquelle l'objet sera assuré.

vist ogsaa gjort en enkelt Gang (nemlig i det ovenfor berørte Tilfælde med Bibliotheket i Wolfenbüttel), men hermed er Sagen dog ikke helt klaret. Thi det viser sig, at de danske Forsikringsselskaber kun assurere for Ildsvaade og *Indbrudstyveri*, men ikke for simpelt Tyveri eller for Beskadigelse af det laante (Tilsøling med Blæk, Udrivning af Blade osv.), og da det mindre er i de første end i de sidste Henseender, at et Haandskrift kan være udsat for Fare, efter at det er kommet i et offentligt Bibliotheks Værge, vil man forstaa, at Forsikring ikke fritager i hvert Fald danske Bibliotheker for et pekuniært Ansvar. Dertil kommer, at selve det at skaffe en Forsikring til Veje vistnok af adskillige Laanere vil føles som en saa stor Gêne, baade for den dermed forbundne Ulejlighed og for Udgiftens Skyld, at de maaske foretrække helt at opgive Laanet for at tegne Forsikringen, og saaledes bliver den omtalte Bestemmelse om Erstatning snarest en Hindring for et let og hurtigt Udlaan mellem Bibliothekerne, medens Hensigten med den af Akademi-Associationen vedtagne Resolution jo skulde være lige det modsatte. Jeg skal endnu tilføje, at selve det at sætte et Pengebeløb som Erstatning for et Haandskrift synes ret meningsløst. Thi et Duplikat af Haandskriftet kan jo ikke erhverves, selv om man vilde betale nok saa mange Tusinder for det. Jeg maa altsaa ligesom tidligere principaliter holde paa, at Kravet om en Erstatning for Tabet eller Beskadigelsen af laante Haandskrifter eller Bøger bortfalder, og at man i Stedet for lader sig nøje med en Erklæring fra det laanende Bibliothek om, at det forpligter sig til at udvise den størst mulige Omhu med Hensyn til Opbevaringen og Benyttelsen af det laante. Men skulde man alligevel gjøre Godkjendelsen af Erstatningskravet til ufravigelig Betingelse for Laan fra udenlandske Bibliotheker, maa jeg bestemt forlange, at Erstatningspligten i alle Tilfælde, hvor Tabet eller Beskadigelsen ikke ligefrem skyldes Forsømmelse eller Skjødesløshed fra det laanende Bibliotheks Side, overføres paa den egentlige Laaner, som altsaa vil have baade at tegne en Forsikring for Laanet og iøvrigt opfylde de Fordringer, som Laangiveren maatte stille. At Laaneren desuden maa afholde alle Udgifter ved selve Postforsendelsen (indbefattet den hertil fornødne Assurance) behøver næppe at bemærkes særskilt, da dette allerede længe har været Regel i alle Lande. Universitetsbibliotheket kan derfor heller ikke have noget at indvende imod § 3 i Akademi-Associationens Resolution, og det imødeser med Glæde den bebudede Toldfrihed for de her omhandlede Sagers Vedkommende.

Idet jeg hermed afslutter mine Bemærkninger, hvis Sum i Korthed er denne, at jeg for Universitetsbibliothekets Vedkommende tiltræder §§ 1 og 3 i den af „de internationale Akademiers Association“ vedtagne Resolution, men ikke mener at kunne tiltræde § 2 i dens nuværende Skikkelse, skal jeg kun tilføje, at da Udlaan af Haandskrifterne i den Arna-Magnæanske Samling sorterer under en særlig Kommission, turde denne formentlig ogsaa have Krav paa at høres i den foreliggende Sag.

— Med megen Tilfredshed bragte Bibliotheket i Erfaring, at det Beløb, som jeg i min Skrivelse til Konsistorium af 6te Maj 1905 havde ansøgt om til Bogkøb og Indbinding, til Brændsel og Belysning, til

Ansættelse af 2 nye Assistenten m. m., i alt 10400 Kr. (jfr. forrige Aarsberetning), ubeskaaret var bevilget paa Finansloven for 1906—1907.

— Forskjellige Forandringer i Bibliotheksbygningen fandt Sted i Aarets Løb. Bl. a. indrettedes et Vandkloset i Forbygningen, Elevatoren flyttedes ind i selve Bogsalen, og et nyt Varmerapparat, hvortil der allerede var bevilget Penge paa Finansloven for 1905—1906, indlagdes. Selve Indlægningen havde iøvrigt sine mindre behagelige Sider, idet bl. a. Loftet og Gulvet i hvert eneste Fag i Bogsalen maatte gennembyrdes, hvad der medførte, at alt bedækkedes med et tykt Lag af Kalkstøv og andet Smuds, og at en halv Snes Haandværkere og Arbejdsmænd Dag ud og Dag ind færdedes i Bogsalen. Nogen virksom Kontrol med disse Mennesker kunde naturligvis ikke føres, men da en væsentlig Del af Arbejdet faldt i Sommerferien, tilbragte jeg i denne selv hver Dag nogle Timer i Bibliotheket for at vise Folkene, at de dog ikke ganske var overladte til sig selv.

Skjønt de her omtalte Foranstaltninger i flere Henseender forbedrede de ydre Forhold i Bibliotheket, var der dog endnu adskilligt i gjøre, før man — indenfor de engang afstukne Grændser — havde udnyttet Rummet paa den mest praktiske Maade. Ud fra denne Betragtning tilskrev jeg da under 19de Maj 1906 Konsistorium som følger:

Da Bibliotheksbygningen i sin Tid toges i Brug, laa, som man vist vil huske, baade Udlaansværelset og de to Læseværelser i Stueetagen. Det viste sig imidlertid snart, at Læseværelserne vare altfor smaa, og noget af det første, jeg gjorde, efter at være bleven Bibliothekar, var da at foranledige, at den større Del af det hidtilværende Universitets-Auditorium paa 1ste Sal indrettedes til Læsesal. Saa nødvendig denne Foranstaltning var, medførte den dog i én Henseende en ikke ringe Ulæmpe, nemlig med Hensyn til Benyttelsen af Bibliothekets Kataloger. Hidtil havde Fagkatalogen havt sin Plads i Læseværelserne og den alfabetiske Katalog i Udlaansværelset, og denne Ordning, som i sig selv er naturlig, er ogsaa i det væsentlige bleven bibeholdt efter Indretningen af den nye Læsesal*). Men nu er det jo saaledes, at Funktionærerne baade paa Læsesalen og i Udlaansværelset mangfoldige Gange om Dagen have Brug for begge Slags Kataloger, og det giver da Anledning til ikke ringe Tids-spilde og Forsinkelse af Expeditionen, at Afstanden mellem de to Lokalteter er bleven ret betydelig. Den simpleste Udvej til at raade Bod paa denne Ulæmpe vilde være at flytte Udlaanet op paa 1ste Sal ved Siden af Læsesalen og samtidig flytte den alfabetiske Katalog derop, og det er med et Forslag herom jeg ved nærværende Skrivelse tillader mig at henvende mig til Konsistorium. Jeg er overbevist om, at Foranstaltningen vil være i høj Grad praktisk, den vil som sagt bl. a. medføre en hurtigere Expedition og ogsaa paa anden Maade være til Nytte for Publikum, der jo jævnlig færdes mellem Læsesal og Udlaan.

Jeg har ment, at man samtidig burde benytte Lejligheden til at realisere en Plan, som jeg véd ligger Konsistorium meget paa Sinde, nemlig Indretningen af et Værelse, hvor en større Del af Bibliothekets

*) Kun med den ringe Ændring, at den færdige Del af den nye alfabetiske Katalog af Pladshensyn er anbragt i selve Bibliothekssalen, lige udenfor Udlaansværelset.

nye Tidsskrifthæfter kunde fremlægges for Publikum. Det var først min Tanke et indrette en saadan Læsestue i det Rum paa 1ste Sal, som ligger bag ved den nuværende Læsesal. Naar nu imidlertid dette Rum, som jeg ønsker, tages i Brug til Udlaan, bliver det hidtilværende Udlaansværelse ledigt, og her vil da udmærket godt kunne indrettes et Lokale, som paa én Gang kan bruges til Fremlæggelse af Tidsskrifter og til Arbejdsrum for den ene Underbibliothekar, hvilket sidste længe og i høj Grad har været savnet. Baade herom og om Flytningen af Udlaanet samt om en i Forbindelse med begge Sager staaende Henlæggelse af Garderoben til Stueetagen har jeg, i Forening med Underbibliothekar Larsen, atter og atter konfereret med Bygningsinspektøren, Arkitekt M. Borch, som har givet Omordningen sit fulde Bifald og paa min Anmodning udarbejdet et Overslag over de dermed forbundne Udgifter. Dette Overslag er vedlagt nærværende Skrivelse tilligemed 2 Planer over den projekterede Omordning, og idet jeg kun skal bemærke dertil, at det Beløb, der vil medgaa til Gjennemførelsen af den hele Plan, ikke forekommer mig for stort i Forhold til hvad der vil vindes ved den, tillader jeg mig paa det varmeste at anbefale Sagen til Konsistoriums Billigelse og velvillige Understøttelse.

— I den Udstilling af smukke og mærkelige gamle Bogbind, som i Begyndelsen af Aaret 1906 fandt Sted i Kunstindustrimuseet, deltog Universitetsbibliotheket paa en meget ærefuld Maade. En Fortegnelse over de Bøger, gennem hvilke Bibliotheket var repræsenteret ved denne Lejlighed, haves i den trykte Katalog over Udstillingen.

— Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for Finansaaret 1905—1906) indsendtes den 27de April 1906 til Ministeriet. Til den alfabetiske Katalog blev der af Mag. sc. Bartholin skrevet 4040 Sedler, tilhørende Afdelingerne almindelig Naturhistorie, Geologi og Geognosi, Mineralogi (1ste Halvdel) og ren Krystallografi. Desuden skrev Mag. sc. Bartholin i selve Bibliothekstiden 194 Titelsedler til Fagkatalogen, hørende til forskellige Afdelinger. Udenfor Bibliothekstiden indførte han i Fagkatalogen 5530 Titler. Ordningen af Fagkatalogen udførtes af Underbibliothekar Dr. Larsen, Assistent Halling og mig selv. De Afdelinger, der gjordes færdige, var: Engelsk Sprog og Litteratur (Fortsættelse), indtil engelske Forfattere Sm.; græske og romerske Oldtidsforhold og Oldsager; Slutningen af Fysik og Meteorologi.

— Af Hensyn til det kgl. Bibliotheks Flytning var Universitetsbibliothekets Sommerferie i 1906 henlagt til Dagene 1ste—30te Juni. Da jeg, som ovenfor sagt, af Hensyn til Arbejderne i Bibliotheket tilbragte denne Tid i Hovedstaden, og min Læge bestemt forlangte, at jeg skulde tilbringe nogen Tid i Ro paa Landet, tilstod Konsistorium mig en Extra-Ferie i Juli Maaned, og i de paagjældende 14 Dage varetoges mine Forretninger, ligesom ved lignende tidligere Lejligheder, af Underbibliothekar Dr. S. Larsen.

— Da den ene af de to paa Finansloven for 1906—1907 bevilgede Assistentpladser skulde besættes strax, foreslog jeg til denne den ældste af de to Assisterter ved Læsesalen om Eftermiddagen, Cand. mag. Balder Erichsen, og til at overtage den derved ledig blivende Plads om Efter-

middagen den extraordinære Medhjælper Mag. J. C. Kall. Konsistorium billigede min Indstilling og gav begge de nævnte Herrer deres Udnævnelse fra 1ste April 1906.

Eysen. 1/4 06.

2. Den botaniske Have i 1906.

(Direktør, Professor, Dr. Eug. Warming.)

A. Haven i snævrere Forstand.

(Botanisk Gartner Axel Lange.)

1. *Frilandsanlægget*. Busketter og Kvarterer ere vintergravede og ere i Sommerens Løb holdte rene som sædvanlig, ligesom Søbredden har faaet sin aarlige Udbedring. En Del af Observatoriehøjen, som var bevoxet med Græs, er bleven terraseret og omdannet til Bede, som ville blive anvendte til Udvidelse af Skolekvarteret, eventuelt ogsaa til Forsøgsareal. I Dansk Kvarter er foretaget en Del Omændringer. Planterne ere gennemgaaede og en Del Arter, som ikke ret vilde trives i Kvarteret, hvad enten dette nu skyldtes Lysforhold, andre klimatologiske Forhold eller Jordbundsforhold, ere skudte ud for at plantes paa Dansk Stenhøj, i Mosen eller paa Skrænten, der fra Nordvest falder ned mod Mosen. Alle de øvrige Arter ere ogsaa blevne opgravede, hvorpaa Bedene ere bleven kulegravede. Kvarteret er gjort noget mindre, idet en Del er skaaret fra og lagt til Dansk Stenhøj. Derefter ere Planterne atter plantede i Bedene med nogenlunde samme Afstand mellem hvert Individ som hidtil. En Del af Buxbomhækkene, som afgrænse Bedene, er omplantet, Resten vil blive omplantet til Foraaret. Paa det Areal, der er skaaret fra Dansk Kvarter, er der bleven henkjørt en Jordmasse, som ved Udgravningen af Grunden til den nye Del af Polyteknisk Lærestalt blev henlagt i botanisk Have. Denne Jordmasse vil i det kommende Aar blive fordelt paa nævnte Stykke, saaledes at Mosen og Dansk Stenhøj komme i Forbindelse med hinanden.

De Grupper, hvori de perenne Planter have staaet, ere udfyldte med Jord og tilsaaede med Græs. Alle Iris Arterne ere opgravede, de store, runde Grupper ere nedlagte og nye smallere Grupper og Rabatter ere anlagte, saaledes, at det nye Iris Parti spænder fra Egebuskettet til Askebuskettet. Grupperne ere tilplantede og Planterne forsynede med Zinketiketter. Der, hvor Liliegruppen laa, er der anlagt en større Gruppe, som er udgravet og forsynet med god Jord, og heri har der i Sommer været plantet (mest enaarige) Bladplanter. Langs Lindene er lagt en Rabat, som er bleven beplantet med Stauder, og enkelte andre Steder i Haven er der lagt mindre Grupper og Bede.

Den sydlige Del af den store Stenhøj er bleven omlagt, jordforbedret og delvis tilplantet, ligesom en Del Etiketter ere blevne fornyede. I Biologisk Kvarter er der foretaget nogle smaa Ændringer, idet enkelte Grupper ere flyttede, og der er anlagt nogle nye for „Smaa Arter“. For at holde Søen i den rette Vandstandshøjde har Pumpen været benyttet 88 Gange i 559 Timer, hvorfor der særligt i dette Øjemed maatte fyres under Kjedlerne i 322 Timer.

2. *Sorø-Arboret*. Den nye Planteskole er bleven indhegnet med Egepæle og Staaltraadsnet. Bestanden i den gamle Planteskole blev i Foraaret opgravet og fordeltes dernæst i de to Planteskoler. I Efteraaret er der fra Haven i Kjøbenhavn sendt 264 Stk. Træer og Buske i 34 Arter, hvilke ligeledes ere plantede i Planteskolerne. I Foraaret udplantedes en *Del Cratægus* (26 Arter i 63 Exemplarer) nær Filosofgangen imellem dem, der bleve plantede i 1905. Omkring *Abies* og *Picea* ved Filosofgangen er der i Sommerens Løb rensset to Gange, ligesom der er hugget væk af unge opvoxende Træer og Buske, naar disse truede med at genere Naaletræerne. Ved Naaletræerne er i Foraaret plantet 3 *Libocedrus decurrens*.

3. *Væxthusene*. Planterne ere omplantede og renholdte som sædvanlig. 11 Planter ere omplantede i Ballier og firkantede Kasser.

Den store Sukkerpalme, *Arenga saccharifera*, hvis Blade i flere Aar have stødt mod Glastaget, og hvis Ballie derfor for Aar tilbage blev nedsænket i Palmehusgulvet, har siden Januar 1904 blomstret med ganske korte Afbrydelser. Paa Grund af den vedvarende Blomstring har Planten skæmmet sig meget, og den blev derfor i Eftersommeren savet over ved Roden. Stammen opbevares i Kjælderpassagen mellem øvre og nedre Husrække, da der ikke var Plads til den paa Musæet. Dette Exemplar af Sukkerpalmen var kommet til Haven ca. 1852.

I den murede Grube, som Sukkerpalmen var nedsænket i, er i dens Sted anbragt en stor *Livistona australis*.

Af Orchideer har der fra 1ste November 1905—1ste Oktober 1906 blomstret 104 Arter.

Ved Hovedreparationen, som fandt Sted i Sommer, vare de vigtigste af de udførte Arbejder følgende:

Alle Rammerne fra Palmehuset og de øvrige Huse have været nedtagne, ere blevne vaskede og reparerede; til Reparationen er medgaaet ca. 300 Stk. Rammetræ; Beslagene ere fastskruede og om nødvendig fornyede. Alle Rammerne ere endvidere eftersete med Glas og Kit, og paa flere Steder er Glasset ganske omlagt, saa at det nu i Stedet for at lægges med Kit og Bly, er lagt udelukkende med Kit og med Overlæg. De Steder, der ere behandlede paa denne Maade, ere følgende: Nr. 1 underste Lag; Nr. 2 Nordsiden yderste Lag; Nr. 3 Nordsiden, nedre Etage, yderste Lag, Nr. 4 Nordsiden yderste Lag og Nr. 5 yderste Lag. Paa en stor Mængde Rammer er Dækzinken paa det nederste Stykke Rammetræ fornyet. Af Spær og Løsholter er der repareret 133 Stk. og i Nr. 12 er indlagt et helt nyt Spær, i Husene 10, 11, 12, er indlagt et 66 Fod langt Fodstykke og 132 Fod 2" Dækplanker. Alle Døre og Tværskillevæggene mellem de forskellige Væxthusafdelinger ere ligeledes eftersete. Paa Fodstykkerne af de Huse, som dækkes, ere Stophagerne dels fornyede dels strakte og paany fastskruede. Alle Træborde og Hylder i Væxthusene ere reparerede; hertil er medgaaet 110 nye Bukke foruden de nødvendige Brædder. Ligeledes er Jernstilladset til Forhylden i Nr. 4 repareret, og Stilladset til den ene af Hylderne (den sydlige) i Palmehuset ganske fornyet. Det hidtil udækkede Parti mellem Glastaget og Tagrenden paa de store Huse er afdækket med Zink, de indvendige Dugrender under de indvendige

Rammer ere ligeledes fornyede, ligesom de indvendige brede Samlerender ere reparerede. Paa Nr. 13 er lagt nye Tagrender. I Palmehuset er paabegyndt Reparation af Støbejernsristerne paa Galleriet. Varmeledningerne ere eftersete som sædvanlig, der er slebet 116 Haner, medens 10 Stk. ere erstattede med nye. Alle Husene ere malede indvendig og udvendig, ligesom Hylder, Søjler og Stolper o. s. v. ere malede.

Til denne Hovedreparation var der paa Finansloven bevilget 28,750 Kr.

Da Trækket ved Dampkjedlerne i de senere Aar stadig var blevet slettere og tilsidst saa daarligt, at det undertiden var næsten umuligt at faa Ilden til at brænde i Fyrene, blev der i Foraaret foretaget omfattende Trækmaaleforsøg med Undersøgelse af Røgkanaler og Skorsten, og det viste sig derved, at Trækket i Skorstenen altid var meget daarligt, og at der med visse Vinde endog var Nedslag, ligesom ogsaa de horizontale Røgkanaler vare utætte paa flere Steder. Da det ved Forsøgene godtgjordes, at en væsentlig Grund til Kalamiteten hidrørte fra, at der i de senere Aar var opført høje Bygninger omkring Haven (Polyteknisk Læreanstalts Nybygninger), bleve saavel den murede Skorsten som den indvendige Støbejernsskorsten forhøjede, hver med ikke under 20 Fod, ligesom ogsaa de horisontale Røgkanaler m. m. bleve reparerede og forsynede med flere og nye tætsluttende Indgangsdøre; ogsaa de ved Dampkjedlerne værende Reguleringsspjæld bleve fornyede og anbragte paa heldigere Pladser. Disse Arbejder have haft den ønskede Virkning, saa at Trækket ved Dampkjedlerne nu er fuldt ud tilfredsstillende.

Til denne Reparation bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Bygningsinspektøren og Havens Direktør, at der paa forventet Tillægsbevilling opføres 3700 Kr.

4. *Bygningerne.* I Musæumsbygningen ere 5 Værelser hvidtede, medens 7 Værelser, Trappen og Gangen paa 1ste Sal ere ferniserede. Endvidere ere Værelserne 3, 7, 10, 13 oliemalede. Der er indlagt Gas til Fyrkjældereren.

Laboratoriebygningen: Den store Auditoriesal har faaet Væg og Loft malede, første Gang efter at Bygningen er taget i Brug, ligeledes ere Væggene i Vestibulen malede. I det af Dr. Rosenvinge benyttede Værelse er Loftet hvidtet. Trappen og forskellige Værelser ere blevne ferniserede.

I hele Bygningen, saavel i Laborativærelserne, i Auditoriesalene og Studieværelserne som i Professorernes private Lejligheder er indlagt Ledninger til elektrisk Lys. Hertil var der paa Finansloven bevilget extraordinært 6,911 Kroner.

5. *Frø og Plantebygningen.* Fra 72 botaniske Haver og 25 Private er der modtaget 1754 Portioner Frø og fra 11 botaniske Haver og 48 Private og Institutioner er modtaget 419 levende Planter og Stiklinger. Blandt Giverne af Frø og Planter kunne nævnes: Maler Aagesen, Fru Ammitzbøll, Frk. Andersen, Gartner Bruun, Landbohøjskolen, Grosserer Dahl, Schæfergaarden, Cand. mag. Ditlevsen, Mons. Dode, Paris, Skolebestyrer Engell, Grosserer Erichsen, Cand. mag. Ferdinand, Handelsgartner Haage & Schmidt (Erfurt), Klostersgartner Haar, Konsulent Hansen i Lyngby (en stor Draccena), Frøhandler H. Hansen, Forsøgsbestyrer

O. Hansen (St. Croix), Cand. pharm. J. Hartz, Handelsgartner S. Haslund, Læge O. Hørring, Cand. mag. Hj. Jensen paa Java (Orchideer), Telegrafbestyrer Jensen (Hobro), Pastor Kissmeyer, Chr. Krogh (Alaska), Barber Lassen, Fru Müller (Astrup), Fru Professorinde Mygind, Direktør Nyeland, Gartner Olsen, Haveselskabets Have, Kaptajn Pählmann i Lund, Slotsgartner Paludan, Bogholder O. Petersen, Gartner Petersen (Chicago), Jernbaneassistent Rasmussen, Slotsgartner Rasmussen (Tranekjær), Kommunelærer Saunte, Graf v. Schwerin, Lieutenant Snitger, Gartner Joh. Steenberg, Dr. Stockfleth (Orchideer), Dr. W. Sørensen, Handelsgartner O. Trier, Handelsgartner Waterstradt, Gartenmeister Zabel, Gotha, Fru Zilian, St. Croix; og af Havens Personale: Dr. Børgesen, Professor Johannsen, Gartner Lange, Undergartner Madsen, Mag. sc. Raunkiær og Professor Warming.

Fra Haven er afgivet 6,633 Portioner Frø til 90 botaniske Haver og 30 Skoler, Institutioner og Havevenner. Af Stiklinger og levende Planter er afgivet 1333 Stk. til 4 botaniske Haver og 55 Skoler og Private. Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger, Øvelser og Examinere samt til den farmaceutiske Lærestalts Undervisning i Botanik er der af afskaarne Blomster afgivet 975 Portioner. Disse fordele sig paa følgende Maade: 184 Portioner til Kursus, 51 til Manuduktion, 264 til Latin- og Realskoler, 391 til Pigeskoler, 37 til Kommuneskoler, 23 til Statens Lærerhøjskole og 25 til Skolelærerexamen ude i Landet.

Nedenstaaende Reglement er i Foraaret trykt og er bleven uddelt til alle, som rekvirerede Studiekort eller Manuduktionskort:

„Foranlediget ved, at der fra Læreres og Studerendes Side ikke altid tages tilbørligt Hensyn til Havens Tarv, meddeles herved et Reglement, som de, der ere forsynede med Kort, maa rette sig efter.

1. Det er kun tilladt at plukke Blomster til Selvstudium eller Undervisning paa Stedet.

2. Der maa plukkes (*afskæres*, ikke afbrækkes) følgende Steder: a. Af de af Havens Træer og Buske, der ere mærkede med en rødkantet Etikette; b. I Skolekvarteret; c. I Dansk Kvarter; d. I Undervisningskvarteret; e. I Enaarigt Kvarter (nye Anlæg); f. I Staudesamlingen, her dog kun under Forudsætning af, at den Slægt, der ønskes undersøgt, ikke findes i Blomst i noget af de forud nævnte Kvarterer; g. Af vildtvoksende Planter i Græsset: *Bellis*, *Ranunculus* o. a. (se dog 3 e).

3. Derimod maa der *intet* plukkes: a. I Prydgrupperne omkring i Haven; b. I de biologiske Grupper; c. Paa Stenhøjene og i Mosen; d. Af Slyngplanterne i Løvgangen; e. Af Prydplanter i Græsset: Tulipaner, Narcisser, *Primula* o. s. v.

4. Det tillades dem, der have særlig Kort til Mose og Stenhøje, at plukke, *dog udelukkende til Selvstudium*, af Planterne i Mosen og paa Dansk Stenhøj, derimod maa *intet* plukkes paa de store Stenhøje eller paa Stenhøjene ved Væxthusene. Færdsel udenfor Stierne paa Stenhøjene er forbudt.

5. Det forudsættes, at de Studerende og Lærerne vise Hensynsfuldhed ved Benyttelsen af Materialet. Det er f. Ex. ganske utilbørligt, at *en*

Klasse benytter *alle* (10—12) Blomster i en Gruppe af Kejserkrone, hvilket er passeret iaar.

Overtrædelse af dette Reglement kan medføre, at Kortet fratages Vedkommende“.

Botanisk Have i Maj 1906.

Havens Bestyrelse.

6. *Personalet.* Fhv. Fyrbøder Hans Petersen (Hovfing), som maatte afskediges paa Grund af Invaliditet (se Aarsberetningen 1905), har paa Finansloven faaet tilstaaet en aarlig Pension paa 600 Kroner. Gartner Lange var i August paa Havens Regning en 4 Dages Tur i Hamborg for at gjøre Studier i den botaniske Have dér og for at iværksætte Bytning af Planter med nævnte Have, samt for i Varehuse i Hamborgs Frihavn at gjøre Erhvervelser af tropiske Nytteplanter Produkter til den herværende Haves Museum.

7. *Forsøgshaven.* Denne er benyttet af Professor Johannsen (Arvelighedsforhold), og af Dr. phil. Ostenfeld (Bastarder og Hieracium m. m.) og af Mag. sc. Raunkiær (til Studier af Taraxacum og af Arvelighedsforholdene hos gynodioiciske Planter, Kymus vulgaris og Plantago lanceolata).

8. Der er udstedt *Kort* til 37 Manuduktører og Lærere tildels med Adgang til Væxthuse, Stenhøje og Mosen. Af Betalingskort er udstedt Nr. 44 for Familie. Adgangskort til at male i Haven ere meddelte 20 Personer. Adgangskort til Haven ere af Bibliotekaren udstedte til 49 ministerielle og Universitetets Embedsmænd, 18 Botanikere, 21 Studd. mag., 84 Studd. og Exam. pharm., 6 Studd. med., 6 Studd. polyt., 19 Lærere og Lærerinder, 24 Seminarieelever, 4 Landbohøjskoleelever, 3 Privatister og 54 Elever ved Statens Lærerkursus.

9. *Plantebestemmelsesarbejdet i 1906.* I det forløbne Aar er der foretaget c. 200 Plantebestemmelser ved Mag. sc. Raunkiær, dels af Planter i Væxthusene, dels af Frilandsplanter. Dansk Kvarter er revideret to Gange, biologisk Kvarter og Studiekvarteret én Gang; desuden er største Delen af Staudekvarteret bleven revideret. (Mag. sc. Raunkiær har været fraværende fra Oktober 1905 til Juni 1906 for at kunne foretage en Rejse til Dansk Vestindien og St. Domingo, fra hvilken han har hjembragt store Samlinger).

10. *Forskjelligt.* I Anledning af Kong Christian IX.s Ligbegængelse blev der, da Togets Vej var lagt gennem Gothersgade, langs Havens Gitter ud mod denne Gade rejst Stænger med Flag og Flor og forbundne med Guirlander. Façaden af Laboratoriebygningen blev delvis dekoreret med Guirlander.

Ved Universitetets Sørgefest i Anledning af Christian IX.s Død blev Forhallen pyntet med Planter fra Havens Væxthuse. En lignende Udsmykning fandt Sted ved Festen for Islænderne.

Haven har leveret „Palmegrene“ in casu Blade af Ceratozamia til Sørgedekorationer, som Universitetet og Videnskabernes Selskab sendte til Christian IX.s Baare. —

Til det store Auditorium i Laboratoriet er der anskaffet et Lysbilleddapparat. Hertil var der paa Finansloven bevilget 250 Kroner.

For at konstatere hvor stærkt Gjennemgangen gennem Haven benyttes, er der to Gange foretaget en Optælling af, hvormange Mennesker, der passere de to Laager i Løbet af en Uge. Optællingen gav følgende Resultat: 1ste Uge i Maj 30,034 og 1ste Uge i Oktober: 23,741. (En Uge i Oktober 1905 strax efter at Sølvgadelaagen var aabnet gav Tællingen som Resultat 9,728).

B. Museet. (Museumsinspektør, Dr. C. H. Ostenfeld.)

1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: Museumsinspektøren har bestemt eller revideret Solanaceæ i Dansk Herbarium, grønlandske Planter fra Julianehaabs Distrikt (Læge Meldorf), fra Hertugen af Orléans's Expedition, islandske (H. Jonsson) og danske Karplanter (bl. a. ca. 1350 Planter indsendte til den topografisk-botaniske Undersøgelse), brasilianske Burmanniaceæ, centralasiatiske Cyperaceæ (Ove Paulsen) og forskellige Monocotyledones fra Siam (Johs. Schmidt), samt foretaget spredte Bestemmelser i Herbarierne.

Assistent Ove Paulsen har bestemt Karplanter fra Sibirien (Cajander), Jamaica (Børgesen), Irland (egen Samling), Brasilien (Luschnath) og andre Lande (f. Ex. nogle Galathea-Expeditionsplanter).

Professor Dr. E. Rostrup og Apotheker C. Jensen i Hvalsø have som sædvanligt velvilligt bestemt forskellige Svampe og Mosser. Dr. F. Børgesen, Mag. sc. Jónsson og Mag. sc. E. Larsen have arbejdet med Alger; endvidere have Erk. A. Seidelin, Mag. sc. Henning Petersen, Mag. sc. C. Christensen og Dr. M. Vahl fortsat deres Studier, og Candd. pharm. Hesselbo og J. Hartz have arbejdet med respektivt arktiske Mosser og Slægten Mentha.

Af udenlandske Botanikere, som have benyttet vore Samlinger, og deri foretaget Bestemmelser eller Revisioner, kunne nævnes: Herr W. Becker, Hedersleben (nordiske og centralamerikanske Violæ); Professor Dr. A. Cogniaux, Nivelles (amerikanske Cucurbitaceæ og Orchidaceæ); Ammannuensis Dahlstedt, Stockholm (Hieracia); Professor Dr. Dammer, Berlin (siamesiske Palmæ); Dr. K. Domin, Prag (danske Koelerieæ); Freih. von Handel-Mazetti, Wien (Taraxaca); Cand. pharm. Aug. Hesselbo, Kjøbenhavn (Amblystegia); Professor, Dr. Kusnezoff, Jurjew (Ove Paulsens centralasiatiske Gentianæ); Professor Dr. C. Sauvageau, Bordeaux (Cladostephus); Dr. O. E. Schulz, Berlin (Erythroxyton); Dr. Stadelmann, Wien (nogle Pedicularis-Arter); Dr. F. Stephani, Leipzig (Børgesens Jamaica-Hepaticæ); Professor Dr. I. Urban, Berlin (Schoepfia, vestindiske Pectis-Arter o. a.) og Dr. E. Wainio, Helsingfors (Ove Paulsens centralasiatiske Likener).

Konservatorarbejder: 1) Dansk Herbarium; Interkalation af en stor Mængde nyt Materiale i Karplante- og Svampesamlingen. 2) Generalherbariet: Interkalation af en stor Mængde nyt Materiale i Karplantesamlingen. Ordningen af hele Svampesamlingen er paabegyndt ved Assistent C. Ferdinandsen. 3) Algeherbarierne; Indordning af senere tilkomne Sager og Udskydning af Dubletter er foreløbig bragt til Afslutning ved Mag. sc.

H. Jónsson. Der er opklæbet 7923 Ark med Planter. Alle de nytilkomne Herbarieplanter ere som sædvanlig forgiftede med alkoholisk Sublimatopløsning; endvidere er denne Væske paastrøget hele Herbariematerialet af Cruciferae og Salicaceae, og samme Arbejde er paabegyndt for Compositæ's Vedkommende.

Ved en af Portneren foretagen Optælling af Herbariernes Antal af Kar-Planter er dette beregnet at være 375,000 Exemplarer, naar hvert Halvark betegnes som et Exemplar (heraf danske og arktiske ca. 40,000).

b. Tørsamlingen.

I Tørsamlingen er der interkaleret en stor Mængde nye Sager, hvorved en Del af Samlingen har maattet forskydes; Pladsen er nu saa indskrænket, at der næsten intet nyt kan indføres. Udstillingssamlingen i Skabene paa Balkonen er helt omordnet og til Dels opstillet efter biologiske Principer ved Assistent Paulsen. Dr. L. Dode, Paris, har bestemt nogle Stene af Juglans-Frugter.

c. Spritsamlingen.

Ettiketteringen og Indordningen af Hjalmar Jensens Samling fra Java er fuldført.

Professor A. Cogniaux (Nivelles) har bestemt brasilianske Orchidaceae, Museumsinspektøren revideret det arktiske Materiale af Juncaceae, Saxifragaceae og Ericineae, og Assistent Paulsen bestemt javanske (Hj. Jensen) og jamaicenske (Børgesen) Karplanter; endvidere har Mag. sc. E. Larsen fortsat sin Undersøgelse af Glas med grønlandske Ferskvandsalger

d. Nyttesamlingen.

Denne nye Samling er nu opstillet i Auditoriet og ordnet ved Assistent Paulsen, og forskellig ny Tilgang er interkaleret, saaledes at Pladsen allerede nu er for indskrænket.

Museumsinspektøren og Assistent Paulsen have foretaget spredte Bestemmelser eller Revision af Bestemmelser paa det forhaanden værende Materiale.

2. Benyttelse af Museets Samlinger.

Følgende Botanikere have i 1906 laant Planter af Museets Samlinger: Professor, Dr. O. Beccari, Firenze (nogle Palmæ); Herr W. Becker, Hedersleben (*danske, *færøiske og *islandske, samt *syd- og centralamerikanske Violæ); Dr. V. Brotherus, Helsingfors (Jamaica-Mosser); Ammanuensis H. H. Dahlstedt, Stockholm (*Hieracia, Taraxaca); Dr. L. Dode, Paris (*Juglans-Frugter); Dr. K. Domin, Prag (*danske Koeleria); Cand. pharm. Aug. Hesselbo (*Amblystegia); Professor, Dr. Kränzlin, Berlin (spritlagte Orchideae); Mag. Harald Lindberg, Helsingfors (Alchemilla); Professor, Dr. C. Lindman, Stockholm (Capsella bursa pastoris); Mr. William A. Murrill, New York (vestindiske Polyporaceae); Mag. sc. Henning E. Petersen, Kbh. (arktiske Ceramie); Professor, Dr. V. A. Poulsen, Kbh. (spritlagt Frugt af Aigle marmelos); Dr. B. L. Robinson, Cambridge, Mass. (centralamerikanske Compositæ, samlede af Liebman); Professor, Dr. C. Souvageau,

Bordeaux (*Cladostephus af Lyngbyes Herb.); Dr. H. G. Simmons, Lund (*Salices, Campanulæ, Melandria, Potentillæ og Erigerontes); J. Stadlmann, Wien (*nogle Pedicularis-Arter); Dr. F. Stephani, Leipzig (Jamaica-Hepaticæ); Professor, Dr. Th. Thoroddsen, Kbh. (*nogle tropiske Driftfrø); Skolebestyrer C. Traaen, Stabæk pr. Kristiania (det danske Herb.'s Rosæ); Professor, Dr. J. Urban, Berlin (*vestindiske Pectis-Arter, *Schoepfiæ og *nogle Typeexemplarer fra Vahl, samt C. Raunkiær's Samling fra St. Domingo); Professor, Dr. V. Wittrock, Stockholm (Lamium amplexicaule). Af de i Parenteserne nævnte Plantegrupper ere de med Stjerne (*) mærkede atter hjemsendte i Aarets Løb; endvidere er der hjemkommet ældre Laan fra følgende Botanikere: Professor, Dr. Cogniaux, Nivelles (amerikanske Cucurbitaceæ og Orchidaceæ); Professor, Dr. U. Dammer, Berlin (Palmæ fra Siam); Freih. von Handel-Mazzetti, Wien (Taraxaca); Cand. pharm. Aug. Hesselbo (Juniperus-Arter); Apotheker C. Jensen, Hvalsø (Amdrup-Expeditionens Mosser); Professor, Dr. Kusnezoff, Jurjew (centralasiatiske Gentianæ); Professor, Dr. V. A. Poulsen, Kbh. (Goodyera repens); Dr. O. E. Schulz, Berlin (Erythroxylon), og Dr. E. Wainio, Helsingfors (Amdrup-Expeditionens Likener). Ældre Laan udestaar endnu hos følgende Botanikere: Professor, Dr. J. Briquet (Genève), Ammanuensis H. Dahlstedt (Stockholm), Professor, Dr. U. Dammer (Berlin), Konservator M. Foslie (Trondhjem), Dr. Rob. E. Fries (Stockholm), Dr. J. Goethart (Leiden), Cand. phil. Theo. Holm (Washington), Apotheker C. Jensen (Hvalsø), Dr. E. Janchen (Wien), Professor, Dr. F. Kamiensky (Odessa), Professor, Dr. C. Lindman (Stockholm), Professor, Dr. C. Mez (Halle a. S.), Professor, Dr. F. Niedenzu (Braunsberg), Mag. sc. Henning E. Petersen (Kbh.), Professor, Dr. V. A. Poulsen (Kbh.), Professor, Dr. L. Radlkofer (München), Docent, Dr. L. Kolderup Rosenvinge (Kbh.), Mr. C. E. Salmon (Reigate), Professor, Dr. C. Sauvageau (Bordeaux), Professor, Dr. H. Schinz (Zürich), Professor, Dr. J. Urban (Berlin), Dr. Walther (Halle a. S.), Dr. Wangerin (Halle a. S.), Professor, Dr. O. Warburg (Berlin), Dr. E. Wainio (Helsingfors) og Kustos, Dr. A. Zahlbruckner (Wien).

Museet har foruden af Havens og Museets eget Personale været benyttet til Studier af 22 Personer, af hvilke kunne nævnes Frk. A. Seidelin, Mag. sc. C. Christensen og Mag. sc. Helgi Jonsson samt Professor, Dr. E. Rostrup, som alle hyppig have været tilstede dér igjennem større Dele af Aaret. Følgende Udlændinge have besøgt Museet og for nogles Vedkommende arbejdet med dets Samlinger: Dr. Bedelian (St. Petersborg), Dr. C. Brick (Hamborg), Professor, Dr. D. Bergendahl og Professor, Dr. B. Jönsson (Lund), Dr. Hosseus (Berlin), Kand. Th. Moler, (Upsala), Mr. William A. Murrill (New York), Dr. A. Nathansohn (Leipzig), Professor, Dr. O. Nordstedt (Lund), Dr. O. Rosenberg (Stockholm), Lic. C. Skottsberg (Upsala), Dr. H. G. Simmons (Lund), Dr. Nils C. Svedelius (Upsala), Dr. R. Trebitsch (Wien) og Skolebestyrer C. Traaen (Stabæk pr. Kristiania).

3. Udsendelse af Dubletter fra Museet.

Til videnskabelige Institutioner eller til Botanikere er der ialt udsendt 1350 Herbarieexemplarer eller Planteprover; af disse Forsendelser

kunne nævnes: 130 Expl. til Muséum d'Histoire Naturelle, Paris; 512 til Musée botanique de l'Académie des Sciences, St. Petersbourg; 175 (Bregner, mest samlede af Glaziou, Liebman og Warming) til U. S. National Museum, Divis. of Plants, Washington; 80 til K. K. naturhistorisches Hofmuseum, Wien; 100 til det botaniske Museum i Upsala og 235 til det botaniske Museum i Lund; mindre Samlinger eller enkelte Prøver ere overladte til: Dr. L. Dode (Paris), Cand. pharm. Hesselbo (Kbh.), Cand. pharm. J. Hartz (Kbh.), Mag. K. Hirn (Jyväskylä), Mr. M. A. Howe (New York), Mag. H. Lindberg (Helsingfors), Museet i Kristiania, General G. E. Paris (St. Enogard), Dr. R. Trebitsch (Wien), Professor, Dr. N. V. Ussing (Kbh.), Mme. Weber van Bosse (Holland) og zoologisk Museum i Kbh.

Endvidere er der overladt „Danmarks Lærerforenings Bureau for Indsamling af Undervisningsgjenstande“ større Partier af 8 forskellige Planteprodukter og 2 Skoler hver 16 mindre Prøver.

4. Museets Forøgelser.

Af Museets Forøgelser 1906 skal først fremhæves, at afdøde Apotheker J. Baagø's Enke, Fru Louise Baagø i Næstved, har skænket hele sin Mands enestaaende, righoldige Samling af Potamogeton (3620 Exemplarer) samt 20 Pakker med andre tørrede Planter til vort Herbarium; det smukke Skab, hvori Potamogeton Samlingen opbevares, overlodes os til billig Pris.

Andre større Forøgelser til Samlingerne ere: 229 Exemplarer fra Lund's botaniske Institutions Herbarium, 180 Shetland Planter fra Mr. W. H. Beeby, Thames-Ditton (gjennem Museumsinspektør Ostenfeld), 171 kanadiske Planter fra Gray Herbarium, Harvard University, 221 Pteridofyter fra U. S. National Herbarium, Washington, 557 Nr. af Planter fra St. Domingo fra Mag. sc. C. Raunkjær, 348 Planter (mest østasiatiske) fra Rijksherbarium i Leiden, samt 127 Prøver af Planteprodukter (Kaffe, Kakao, Kopal o. s. v.) fra Hr. Heinrich Beuck (Oekelmann & Cons.) i Hamborg. Ligesom ifjor har Museet fra Botanisk Forening faaet overladt alle de til den topografisk-botaniske Undersøgelse indsendte danske Planter, af hvilke 1018 ere indlemmede i det danske Herbarium. Iøvrigt er der modtaget Gaver fra: Kontorist Johs. Andersen, Brahetrolleborg; Hr. J. Bischoff, Kbh.; Forpagter Ph. Borris; Botanisk Forenings Plantedytning (85 Expl.); Mag. sc. C. Christensen (Bregner); Distriktslæge H. Deichmann, Holstensborg; Pastor emer. Deichmann Branth, Skanderborg (en stor Samling Likener); Dr. L. Dode, Paris; J. Dörfler, Wien (78 Expl.); Lærer S. Franck, Kbh.; Dr. K. A. Grönwall, Kbh.; Frk. E. Hallas, Kbh.; Gartner Chr. Hansen, Kbh.; Gartner Hauschild, Gjentofte; Hr. P. A. Henriksen, Vestenbæk; Rentier F. Heydrich, Wiesbaden; Lærer Ilving, Odense; Institut de Botanique, Montpellier (66 Expl.); Lærer J. A. Jensen, Jellinge; Cand. mag. Hjalmar Jensen, Buitenzorg; Dr. A. Krogh, Kbh.; Lund's botaniske Forening; Cand. phil. A. Lundager; Hr. M. Lührss, Kbh.; Mag. sc. A. Mentz; Læge G. Meldorf, Ballerup; Mag. sc. M. L. Mortensen; U. S. National Museum, Washington; Professor Dr. O. Nordstedt, Lund; General G. E. Paris, St. Enogard; Lærer R. Rasmussen,

Bordø; Landbrugsstudent G. Patursson, Kirkebø; Konsulent, Dr. F. Kølpin Ravn, Kbhn.; Professor, Dr. E. Rostrup, Kbhn.; Premierlieutenant Stöckel, Kbhn.; Dr. N. Svedelius, Upsala; Dr. William Sørensen, Kbhn.; Miss E. Taylor, Thorshavn; Candd. Th. Thorkelsson og S. Jónsson (isl. Planter); Overinspektør H. Ulrichsen, Hellerup; Dr. A. Usteri, S. Paulo; Østasiatisk Kompagni (en Samling tropiske Vedprøver); desuden fra forskellige af Museets og Havens Personale.

Af Exsikkatsamlinger er der af det naturhistoriske Hofmuseum i Wien skænket „Kryptogamæ exsicc. Austro-Hungaricæ“, Cent. 12—13, af det botaniske Institut i Helsingfors „Norrlin og Nylander, Lichenes excicc. fennici“, 1—4 og af Dr. Sydow, Berlin hans „Mycotheca germanica“, Fasc. V—IX. Ved Kjøb er erhvervet S. J. Enander, Salices Scandinavicæ, Nr. 51—100; Migula, Kryptogomæ exsicc. Germaniæ etc., Fasc. 26—30, og Jacob E. Lange's Akvarelværk, Danmarks Agaricaceer II.

Haandbibliothekets Forøgelser bestaar i: Engler & Prantl, Natürl. Pflanzenfamilien, Lief. 224—226 og Ergänzungschaft II, Lief. 1—2; C. Christensen, Index Filicum, Fasc. VI—XII (Slutning); Rabenhorst, Kryptogamenflora Deutschlands, 1. Bd. VIII, Lief. 99—103, og VI Bd., Lief. 1—2; C. Raunkjær, Dansk Exkursionsflora, 2. Udg., og A. Mentz & C. H. Ostenfeld: Planteverdenen i Menneskets Tjeneste (Gave fra Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag).

5. *Laan af Planter fra andre Instituter.*

Mag. sc. Henning E. Petersen har laant Ceramium-Slægten fra Riksmuseet i Stockholm og fra det botaniske Museum i Berlin; Cand. pharm. J. Hartz har laant Mentha-Slægten fra det botaniske Institut i Lund, og Mag. sc. C. Christensen har laant en Del af Slægterne Aspidium og Nephrodium fra det botaniske Museum i Berlin; den sidstnævnte Samling er tilbagesendt, ligesom ældre Laan af Bupleurum fra Muséum d'Histoire Naturelle, Paris og Patagoniske Alger fra Riksmuseet i Stockholm.

6. *„Arbejder fra den botaniske Have i Kjøbenhavn“.*

I 1906 er udkommen følgende Nummere: 28. Ove Paulsen: Lieutenant Olufsens second Pamir Expedition. Plants collected in Asia-Media and Persia, III. 29. V. F. Brotherus: Lieutenant Olufsens second Pamir Expedition, Musci. 30. Ove Paulsen: Lieutenant Olufsens second Pamir Expedition. Plants collected in Asia-Media and Persia, IV. 31. Karel Domin: Danmarks Koeleriae, efter Undersøgelse af Universitetets botaniske Museums danske Samling. 32. C. H. Ostenfeld: Castration and Hybridisation Experiments with some Species of Hieracia (Experimental and Cytological Studies in the Hieracia by C. H. Ostenfeld and O. Rosenberg, I). 33. Chr. Kruuse: List of Phanerogams and Vascular Cryptogams found in the Angmagssalik District on the East Coast of Greenland between 65° 30' and 66° 20' lat. N. 34. C. Jensen, Species nova Marsupellæ, muscorum generis. 35. C. Jensen, List of the Hepaticæ and Sphagnales found in East-Greenland between 75° and 65° 35' lat. N. in the years 1898—1902.

7. *Museets Personale.*

Under en Museumsinspektøren tilstaaet Ferie fra 1ste April—30te Juni varetog Mag. sc. Ove Paulsen hans Forretninger. I Stedet for Mag. sc. H. Jónsson, der har taget Bopæl i Reykjavik, overtog Stud. mag. C. Ferdinandsen fra 1ste April Stillingen som extraordinær Assistent.

8. *Museets Lokaler.*

Benyttelsen af Lokalerne har i 1906 været omtrent som tidligere, dog bør det nævnes, at Assistenten, Mag. sc. Paulsen har faaet Værelse Nr. 13 anvist, da Bibliothekar, Dr. Børgesen har faaet foreløbig Tilladelse til at beholde det Værelse (Nr. 12), han benyttede som Assistent.

C. *Bibliotheket* (Bibliothekar, Dr. F. Børgesen.)

Bibliotheket har været aabent i 127 Dage. Læsestuen har været besøgt af 1057 Personer. Udlaan fandt Sted til 679 Personer, der laante 1168 Værker i 1281 Bind. Desuden har Bibliotheket daglig været benyttet af Havens og Museets Funktionærer samt til Brug ved Forelæsninger.

Til Christian den IX.'s Udstilling i Industriforeningen udlaante Bibliotheket en Del Bøger, Kort og Portræter. Til det danske Kunsthindustri-museums „Udstilling af gamle Blomsterstudier, videnskabelige og kunstneriske“, i December Maaned udlaantes 27 Bind, tildels af Bibliothekets sjældneste Værker. Under Udstillingen vare de assurede mod Ildsvaade.

Bibliotheket har modtaget 121 Tidsskrifter (hvoraf 44 ere Gaver) og 314 Værker med Fortsættelser (af hvilke 195 ere Gaver). Giverne vare: *Danmark*: Universitetet, det store kgl. Bibliothek, Zoologisk Museum, Meteorologisk Institut, den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dansk Frøkontrol, det forstlige Forsøgsvæsen, Kommissionerne for Danmarks geologiske Undersøgelse, for Grønlands Undersøgelse, for Havundersøgelse, Danish Regional Bureau, Conseil permanent pour l'exploration de la mer, det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse, det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Generalstaben, Botanisk Forening, Naturhistorisk Forening, Redaktionerne af Gartnertidende og Haven, Gartnernes Læseselskab, Fru Louise Baagøe, Pastor Deichmann-Branth, Professor Georg Brandes, Dr. F. Børgesen, Mag. sc. Carl Christensen, Direktør K. Dorph-Petersen, Mag. sc. Helgi Jónsson, Assistent Alb. Kløcker, Gartner A. Lange, Cand. pharm. J. Lind, Mag. sc. A. Mentz, Cand. mag. M. L. Mortensen, Kammerherre P. E. Müller, Dr. C. Ostfeld, Mag. sc. Ove Paulsen, Professor O. G. Petersen, Professor V. A. Poulsen, Mag. sc. Morten P. Porsild, Mag. sc. C. Raunkiær, Dr. F. Kølpin Ravn, Dr. L. Kolderup Rosenvinge, Professor E. Rostrup, Assistent Georg F. L. Sarauw, Mag. sc. Stamm, Professor Vilh. Thomsen, Professor Th. Thoroddsen, Professor Eug. Warming, Professor Fr. Weis, Dr. Wesenberg-Lund; *Udlandet*: Botanisk Museum i Hamborg, Geographische Gesellschaft zu Greifswald, kgl. bayrische Akademie der Wissenschaften i München, Botanisk Museum, Helsingfors, Académie impériale des Sciences i St. Pétersbourg, Jardin impérial, do., Universitetet i Zürich, Ministère d'Agriculture et des Domaines de l'Etat au Caucase, R. Istituto sperimentale dei Tabacchi, In-

stitut botanique de Besançon, The Superintendent of Government Printing, India, The Secretary of State for India in Council, Technische Afdeelingen van het Departement van Landbouw, Buitenzorg, Institut botanique, do., U. S. Departement of Agriculture i Washington, Gray Herbarium, Harvard University, University of Toronto, Department of Agriculture, Jamaica, Botanical Department, Trinidad, Museo nacional de Montevideo, Bureau of Government Laboratories, Manila, M. Em. Boulanger, Paris, C. B. Clarke, London, L.-A. Dode, Th. Holm i Brockland, Mag. Hj. Jensen, Buitenzorg, Professor Kjellman i Upsala, J. Macoun, Ottawa, E. D. Merrill, Philippine Islands, Professor F. Niedenzu i Braunsberg, Professor O. Nordsteedt, Dr. O. Rosenberg, Stockholm, Professor C. S. Sargent, Jamaica Plain, Mass., Dr. H. G. Simmons, Lund.

172 Bind ere blevne indbundne og 52 mindre Hæfter ere forsynede med Kartonomslog.

Da det i den senere Tid har været nødvendigt i større og større Udstrækning at tage de øverste Hylder af Bogreolerne i Brug, blev der i Juni Maaned paa disse fastskruet Messinghanke for at have noget at støtte sig til, naar de øverste Trin af Stigerne benyttes.

Manuskriptsamlingen har ved Gave fra Professorinde Lange modtaget en større Samling Breve til Professor Lange.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 10 Billeder; deraf ere 2 kjøbte; 6 ere skænkede af Professor Warming, 1 af Overgartner Lange og 1 af Mag. sc. Stamm.

Katalogskrivningen af Havens systematiske Katalog er fortsat af Mag. P. Porsild og Mag. Carl Christensen. I Aarets Løb er katalogiseret Afdelingen: Botaniske Haver og Institutioner, samt paabegyndt Afdelingen Monografier. Heraf er fuldført: Gymnospermer (hvorunder interkaleret og skrevet Sedler til afdøde Prof. Carl Hansens store Samling af Conifer-Litteratur) samt af Monocotyledonerne Familierne: Alismaceæ, Amaryllidaceæ, Araceæ, Bromeliaceæ, Burmanniaceæ, Commelinaceæ, Cyclanthaceæ, Cyperaceæ, Dioscoraceæ og Eriocaulaceæ. Paa forskjellig Vis har Mag. Christensen endvidere bistaaet Bibliothekaren.

Bibliothekets Personale. Som meddelt i forrige Aars Beretning afrejste Bibliothekaren, Dr. Børgesen midt i November 1905 til Vestindien, og Mag. sc. M. P. Porsild vikarierede for ham indtil Slutningen af April, da Mag. sc. Ove Paulsen overtog Vikariatet. I Begyndelsen af Maj vendte Dr. Børgesen tilbage og overtog strax Ledelsen af Bibliotheket. I Februar overtog Mag. sc. Carl Christensen den systematiske Katalogisering af Havens Bibliothek efter Mag. sc. Porsild, der var optaget af Forberedelserne til sin Afrejse til Grønland.

Fotografisamlingen af Plantefotografier og Vegetationsbilleder er bleven forøget med Gaver fra Professor Warming, Professor V. A. Poulsen og Dr. Børgesen. 5 Skioptikonbilleder foræredes af Naturhistorisk Forening.

D. Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.

Herom gjælder det samme som ifjor. Mathematisk Forening har i Slutningen af Aaret fundet et andet, bedre Samlingslokale.

E. Den botaniske Undervisning.

Som sædvanlig er en Del Vægtavler og andet Undervisningsmateriale anskaffet. Ved den anatomiske Undervisning assisterede Dr. Johs. Schmidt, ved Studiesamlingerne O. Galløe (fra 1ste Maj), ved den plantefysiologiske Afdeling Cand. mag. Brusendorff.

Den botaniske Tegneundervisning for det Bülowiske Legat har som tidligere været ledet af Hr. Chr. Thornam, „Flora Danicas“ gamle „Tegnemester“.

At et Lysbilledapparat anskaffedes i Auditoriet er allerede nævnt.

F. Videnskabelige Publikationer.

Foruden de foran, under „6. Arbejder fra den botaniske Have“ nævnte kunne følgende anføres, til hvilke Havens Samlinger have været benyttede eller som ere udførte af dens Funktionærer: Eug. Warming, Dansk Plantevækst I. Strandvegetation (Gyldendals Bogh., Nord. Forlag). Raunkiær: a) Sur la transmission par hérédité dans les espèces hétéromorphes. (Danske Vidensk. Selsk. Oversigter). b) Nogle Iagttagelser og Forsøg over Aarsagerne til Palissadecellernes Form og Stilling (Bot. Tidsskr.). c) Edderkopper og blomsterbesøgende Insekter (Bot. Tidsskr.). C. Hansen Ostenfeld: 1) Om hybriddannelse og ukjønnet frugtudvikling hos slægten hieracium (Naturen, Oktober 1906; 2) Plantevæksten paa Færøerne med særlig Hensyntagen til Blomsterplanterne (Disputats; trykket i Bot. Tidsskr.); 3) Plankton végétal, dans: Catalogue de espèces de plantes et d'animaux observées dans le plankton recueilli pendant le expéditions périodiques depuis le mois d'août 1902 jusqu'au mois de mai 1905 (Conseil perman. intern pour l'exploration de la mer, Publications de circonstance N. 33). C. H. Ostenfeld and Dr. C. Wesenberg-Lund: A Regular Fortnightly Exploration of the Plankton of the two Icelandic Lakes, Thingvallavatn and Myvatn. (Proc. Roy. Soc. Edinburgh). A. Mentz og C. H. Ostenfeld: Planteverdenen i Menneskets Tjeneste. Frem. Kbh. 382 p p med 335 Illustr. F. Børgesen: J. Karstens og Schenck's Vegetationsbilder „Algenvegetationsbilder von den Küsten der Färöer“ med 6 Billeder efter egne Fotografier.

G. Pladsmangelen i Museet.

Museet blev bygget færdigt i 1876, men for en Sum (100,000 Kr.), der var kun $\frac{2}{3}$ af det, som Ministeriet i Henhold til grundige Overvejelser og Planer af de Sagkyndige havde forlangt af Rigsdagen. Det er da intet Under, at Pladsmangel snart maatte indtræde. Paa forskjellig Maade blev der dog Lejlighed til foreløbig at bøde herpaa; saaledes hjalp det lidt, da Botanisk Laboratorium blev opført og taget i Brug med Sommeren 1890, idet nogle Værelser i Museet derved kunde rømmes; endvidere blev der ved en særlig Finanslovbevilling i 1896 indrettet to Herbarieværelser paa Loftet, og sluttelig vandtes ogsaa en Smule Plads, da der 1901 blev indlagt Centralvarmeapparat, og Kakkelovnene derved bleve fjærnede. Men alt dette hjalp naturligvis kun for en kort Stund; et Museum voxer stadig, og der er efterhaanden blevet saa overfyldt alle Vegne, at vi ere i stor Forlegenhed, saa at en Udvidelse i den allernærmeste Tid er meget

paatrængende. Havens Direktør henvendte sig derfor 3die Juli 1906 til Kultusministeren, Enevold Sørensen, som derpaa tog alle Bygningens Lokaler i Øjesyn, vejledet af Museets Funktionærer og Direktøren. Under 9de August indsendtes dernæst samtidig til Ministerium og Konsistorium en længere Redegjørelse for Museets Historie, nuværende Status og for Planerne med Hensyn til en Udvidelse eller maaske Nybygning. Under 17de August bemyndigedes Direktøren af Ministeriet til at henvende sig til kgl. Bygningsinspektør M. Borch og forhandle med ham om Muligheden af en Udvidelse, der jo paa Grund af Bygningens hele Indretning med en Lysgaard i Midten frembyder særegne Vanskeligheder. Sagens Standpunkt ved Aarets Slutning er dette, at en endelig Plan endnu ikke er fremkommen, men forhaabentlig vil en saadan kunne forelægges de bevilgende Myndigheder i Rigsdagssamlingen 1907—1908.

3. Det zoologiske Museum i 1906.

Første Afdeling.

(Professor, Dr. Hector Jungersen.)

I. Bestyreren har bestemt og indordnet de indkomne Padder og bestemt en Del af de indkomne Krybdyr og Fiske, besørget Afdelingens Korrespondance med Ind- og Udland og det bibliothekariske Arbejde.

Viceinspektør Winge har 1) ført Afdelingens Dagbøger og bestemt og indordnet de indkomne Pattedyr, Fugle og Krybdyr (med Undtagelse af Skildpadder og Slanger), 2) indordnet mange Pattedyr-Skeletter i løse Knogler, 3) gennemgaaet, mærket og indordnet en stor Del af Museets Pattedyr-Skind, der i Løbet af de senere Aar ere blevne garvede, 4) paa-begyndt Gjennemgangen af Gumlere fra Lagoa Santa. Udkommet er Aarsberetningen om danske Fugle i 1905, i Vidensk. Medd. for 1906, et Stykke om Uroxen fra Vig, saaret af Flintvaaben, i Aarb. f. nord. Oldk. for 1906, Jordfundne og nulevende Hovdyr fra Lagoa Santa, E Museo Lundii, 3die Binds 1ste Halvbind.

Cand. mag. Ad. Jensen har 1) gennemgaaet, bestemt og ordnet de indkomne Fiske og Slanger, 2) fortsat Revisionen af Museets islandsk-grønlandske Fiske-Samling. Mag. sc. R. Hørring har gennemgaaet og ordnet en Del af Afdelingens Haandskrifter.

II. Afdelingens største Tilvæxt stammer fra Mag. sc. R. Hørrings Indsamlinger paa Island; han har iaar, Undersøgelsens 2det Aar, hjem-bragt 558 Fugle-Skind, af 57 Arter, hvortil er at føje 22 Skind som Efterslæt fra ifjor, 84 Fugle, mest Unger og Fostre, i Formalin, 24 Fugle-Skeletter, en Del Fugle-Æg, 8 Mus sylvaticus i Formalin, 2 Hovedskaller af Hest, 1 af Vædder, 4 Fiske, foruden større Samlinger af Indsekter o. a., alt særdeles smukt varetaget. — Efter afdøde Apotheker J. Baagøes Ønske har hans Enke givet Museet Tilladelse til at udtage af hans Samling af udstoppede danske Fugle, hvad Museet kunde ønske at eje, og Museet har da modtaget 50 Fugle af 42 Arter, deriblandt adskillige Sjældenheder som Somateria dispar, Porzana pygmæa, Otis tarda, Macrorhamphus griseus,

Mergulus alle fra Holtegaard Juni 1904, *Buteo ferox*, *Lanius senator*, *Turdus atrigularis*, nogle af dem nye for Museet. — Dr. phil. C. G. Joh. Petersen har givet en større Mængde Dybhavs-Fiske fangede af Dr. Joh. Schmidt fra Undersøgelsesskibet „Thor“ i det nordlige Atlanterhav; fremhæves kan: *Chimæra mirabilis* (flere), *Synaphobranchus pinnatus* (talrige), *Haloporphyrus eqves* (mange), *Trachypterus arcticus* (smuk, fra Island) samt Arter af Slægterne *Pristiurus*, *Alepocephalus*, *Mora*, *Macrurus* (flere Arter), *Trachyrhynchus* og *Scorpæna*; desuden 5 Aalelarver. — Prosektor A. Brinkmann har skænket en meget smuk og værdifuld Samling Fiske, Fugle og Pattedyr fra Senegambien, ialt 66 Stkr., i Formalin, foruden adskillige Lerblokke med *Protopterus* i Dvale. — Kassekontrolør C. G. Bangert har givet en Samling sjældne Fugle-Æg af 36 Arter. — Fra Dr. A. C. Johansen er modtaget en Samling islandske Fiske af 12 Arter indsamlede i 1900 under Togt med „Diana“. Fra Stud. mag. Otterstrøm er ligeledes modtaget en Samling færøske og islandske Fiske af 8 Arter indsamlede under „Beskytteren“s Togt i 1903. — Fra Dr. phil. Th. Mortensen er modtaget en større Samling vestindiske Fiske. — Hr. J. Winther har skænket en stor Samling Knogler fra en yngre Stenalders Boplads paa Troldebjerg, Illeboelle Sogn, væsentligst af Husdyr, Svin, Faar, Gjed og Oxe, Gjeden for første Gang paavist sikkert i en Affaldsdyng fra Stenalderen. — Fra Kaptain Bull er modtaget Skelettet af en *Balæna biscayensis* dræbt ved Island i 1904. — Fra Zoologisk Have er modtaget følgende i Haven døde Dyr: 10 Pattedyr: *Cervus axis* ♀, *Macacus maurus* ♂ og ♀, *Hystrix javanica*, *Lemur catta*, *Dasybus novemcinctus*, *Herpestes ichneumon*, *Canis procynoides*, *Ursus japonicus*, *Phoca foetida*; 7 Fugle: *Buteo melanoleucus*, *Haliaëtus leucocephalus*, *Phoenicopterus antiquorum*, *Spheniscus demersus*, *Pavo cristatus* var *alba*, *Geotrygon montana*, *Crax daubentonii*; 3 Krybdyr: *Eryx johnii*, *Zamenis hippocrepis* kommen levende til Kjøbenhavn i en Ladning Kork, *Chamæleon basiliscus*. — Af de Fugle, der ere indsendte fra Fyrene, ere 120 benyttede paa Museet.

Læge M. Lund og Proprietær Lund have skænket et Billede af deres Slægtning P. V. Lund; det er bestemt til at ophænges i Museet. Gaver ere desuden modtagne fra Oberstinde Thestrup (25 Fugle døde i Bur), Mag. sc. R. Hørring (3 Skind af *Lagopus mutus* fra Norge, en Dvergmus fra Fyen, en *Hyla arborea* fra Vejle o. a.), Mag. sc. V. Nordmann (Hovedskal af *Mustela putorius*), Inspektør Daugaard Jensen (et Skind af *Sterna macrura* med dobbelte Fodder), Hr. H. Grønvold (en Hovedskal af *Lepus cuniculus*), Mr. W. Eagle Clarke (to Skind af *Arvicola orcadensis*), Konsul Havsteen (6 islandske Fugle-Skind, deriblandt *Larus sabini*), Hr. Miller (et Skind af *Python spilotes*), Dr. C. G. Joh. Petersen (5 Aalelarver og nogle andre Fiske i Spiritus), Adjunkt B. Sæmundsson (islandske *Salmo alpinus*, *Mugil chelo* og *Scomber scombrus*), Grosserer Carl Norstrand (en Nakke af *Bos bison americanus*), Læge Lauesgaard (en misdannet *Pleuronectes platessa*), Hr. J. Mogensen (en udstoppet *Parus cristatus*), Stud. med. A. Jørgensen (en udstoppet *Muscicapa parva* fra Falster), Hr. Hauschild (nogle Padder, Krybdyr, Fugle og Pattedyr fra Australien i Spiritus, ialt 10 Stkr., deriblandt flere sjældne), National-

museet (nogle mosefundne Heste-Knogler, nogle Knogler af *Athene noctua*, med Mave-Indhold af *Spidsmus* og *Markmus*, fra en Grav fra Jernalderen ved Lisbjerg, et Albueben af *Haliaetus albicilla* fra en Bronzealders-Boplads ved Stenderup), Konservator Scheel (et brækket og helet Skinneben af *Astur palumbarius*, en *Hypudæus glareola*), H. Winge (2 *Passer montanus* modtagne fra Lærer J. S. Olsen, Kunø, med Oplysning om Artens Indvandring paa Øen; 2 Øreben af *Balænoptera*), Kjøbmand J. O. Brandorff (musegnavede Knogler af Husdyr fra et Hul i Muren i Kolding Kirke), Frk. E. Bølling (en *Rhinolophus enryale*), Adjunkt Traustedt's Efterladte (en *Sorex vulgaris* juv.), Forretningsfører Klinge (en *Regulus ignicapillus* fra Gjesing Plantage ved Esbjerg), Etatsraadinde Collin (mosefunden Pande med Horn og et afkastet Horn af *Cervus elaphus*), Museet i St. Petersborg (2 Arter *Centridermichthys*), Distriktslæge Jørgensen (en *Himantolophus reinhardtii*), Politibetjent Dam (en „Volga-Høne“ med tre Ben), Hr. Chr. Gotfredsen (en *Iynx torquilla*), Hr. Niclas Hansen (en *Crex pratensis* fra Myggenæs), Skytte H. S. Skøtt (en *Milvus migrans* fra Katholm), Hr. Henry Tegner (nogle Dele af Krybdyr og Pattedyr fra Congo), Hr. Fr. Opffer (en hvid *Corvus frugilegus*), Læge Due-Petersen (en *Zeugopterus punctatus*), Hr. Thal Larsen (Tænder af Vildsvin fra Java og af Kaskelot, 2 *Tetrodon hispidus*), Kolonibestyrer Bistrup (Foster af *Delphinapterus leucas* og flere grønlandske Fiske), Professor Fløystrup (en *Paroaria cucullata*), Oberstinde Volqvartz (en *Conurus pertinax*), Fuldmægtig E. Lehn Schiøler (85 Skind af *Eudromias morinellus* fra Danmark, foruden en Del Skeletter, Mave-Indhold af 2 *Buteo lagopus*), Lærer Rosenkjær (et jordfundet Albueben af en Svane), Kolonibestyrer Baumann (en hvid *Uria arra*), Konservator Jacobsen (Krop af en *Phalaropus hyperboreus*), Fru Fahrenholtz (Krop af *Fratercula arctica*), Hugo Jensen (nogle jordfundne Knogler fra Kbh.), Konservator Windeballe (Kroppe af *Phalaropus hyperboreus*, *Motacilla melanope*, Brystben af Trane), Dr. Th. Mortensen (9 Krybdyr i Spiritus, de fleste fra Ny Zeeland, 15 Fiske af 3 Arter fra samme Sted og flere Krybdyr og Fugle i Spiritus fra Vestindien, deriblandt en Unge af *Phaëthon*), Lærer Kr. Larsen (en *Uria troile*), Kolonibestyrer Kock (8 grønlandske Fugle-Skind af sjældnere Arter), Stud. polyt. Arne Kapel (Skind af *Totanus fuscus*), Lærer V. Mortensen (en Unge af *Columba palumbus* fra Oktober og en *Raniceps raninus*), Læge G. Meldorf (3 grønlandske Fiske), Grosserer Bernburg (2 grønlandske Fiske), Skorstensfejemester Jørgensen (en Rede af *Coccothraustes vulgaris*), Rentier Arneberg (en *Plecotus auritus*), Kandidat Baagøe (en mosefunden Hjernekasse af Faar), Assistent Fleischer (en *Macrurus fabricii* fra Grønland), Kassekontrolør Bangert (et Skind af *Mergus merganser* fra Grønland), Mag. sc. Raunkiær (flere Fiske, Padder og Krybdyr og en *Eulampis holosericeus* i Spiritus fra Vestindien), Mag. sc. N. Hartz (nogle Knogler af *Uroxe* og Hest fra Kildekalk ved Grejsdalen), Etatsraad J. Collin (Pelobates fuscus fra Ellekilde), Dr. Børgesen (en *Hyla dominicensis*), Tandlæge V. Thomsen (en Fiskeforstening i Cementsten), Stud. art. J. Havsteen (en *Rallus aquaticus* fra Island), Apotheker Erichsen (4 islandske *Mus sylvaticus* og et Par Fiske), Grev J. Chr. Krag Juel Vind Frijs (en *Turtur auritus* fra

Nakskov), Dr. Arctander (4 Skind af sjældnere danske og grønlandske Fugle og et Par Fugle i Spiritus), Hr. Brinck-Claussen (et mosefundet Stykke Overkæbe af et Vildsvin), Mag. sc. E. Koefoed (en Del Pattedyr-Knogler fundne paa Grønlands nordøstligste Kyst), Fisker P. Villumsen (4 sjældnere danske Fiske), Cand. mag. Ad. Jensen (4 Arter grønlandske Fiske og Æg af *Mallotus*, 2 Sælfostre), Museets 2den Afdeling (en stor Samling Knogler fra grønlandske eskimoiske Kjøkkenmøddinger, adskillige mosefundne Heste-Hovedskaller, en Del Hval-Øreben o. a., alt henstaaende fra ældre Tid), Fiskehandler Simon Sørensen (en *Scyllium canicula* og en *Sebastes marinus* fra Skagen), Premierlieutenant Stöckel (*Cottus* sp. fra Baikalsøens Tilløb og Afløb), Dr. Gjellerup (5 Arter Fiske fra Sumatra.)

Ved Bytte og Kjøb er tilkommet: en *Lamna cornubica*, en Mergus merganser, en *Zeus faber*, 10 sjældne Fugle-Æg, 16 sjældnere udenlandske Flagermus, 2 udstoppede *Motacilla melanope* fra Trelde og Lunderskov, en *Chlamydoselachus angvineus*, en *Potamogale velox*, 5 Skind af Fugle og 4 af Pattedyr fra Finmarken, 3 Skind af sjældnere grønlandske Fugle og 2 usædvanlige Æg af *Cepphus grylle*, en Samling Knogler af den mio-cæne *Dicroceras elegans*, en udstoppet *Podiceps nigricollis*, en Fiskeforstening i Cementsten, en *Trichomycterus dispar*.

III. Opstillet er: i Pattedyr-Samlingen: 2 udstoppede (*Potamogale velox*, *Canis procynoides*), 23 i Spiritus, 2 Skeletter (*Elephas africanus*, *E. indicus* juv.), 15 Hovedskaller og nogle jordfundne Levninger. I Fugle-Samlingen: 60 udstoppede, de fleste danske, 1 Væverfugl-Rede. I Krybdyr-Samlingen: 1 udstoppet, 3 i Spiritus. I Fiske-Samlingen: 9 i Spiritus.

IV. Paa Museets Aabningsdage har det været besøgt af 79,366 Mennesker. Af Ådgangskort til Studerende, Lærere og Kunstnere er udstedt 107. Afdelingens Samlinger have været benyttede af følgende Udlændinge: Dr. Gilbert, Professor Collett, Professor Ballowitz, Professor Leche, Professor Braun.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Museumsinspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Molteske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Museumsinspektør, Dr. Meinert.)

Arbejdsforholdene ved Afdelingen ere i Aarets Løb, fra Begyndelsen af Finansaaret 1906—1907, væsentlig forandrede, idet der ved Finanslov 1906—1907 oprettedes en entomologisk Assistentplads. I denne ansattes Dr. phil. Adam Bøving, og hans tidligere Plads som Konservator besattes med Cand. phil. R. W. Schlick, som i en lang Aarrække har arbejdet ved Museet (jfr. de tidligere Aarsberetninger).

I. Insekterne.

A. Generalsamlingen: 1) Arbejdet med Samlingens Forening med den Westermannske Samling er fortsat med Carabidæ til Slægten *Harpalus*. Færdig opstillede ere Kasserne 25—44. 2) Revisionen af Hymenopterernes Orden er fortsat og væsentlig endt.

B. Den danske Samling: Indarbejdelsen af den Løvendalske Samling er fortsat og væsentlig endt (R. W. og C. W. Schlick).

II. *Edderkopperne.*

Mosskorpionerne fra Ostindien (den gamle Galathea-Expedition) og fra Siam (Dr. Th. Mortensen) ere bestemte og reviderede (J. C. With.)

III. *Krebsdyrene.*

1) Den litterære Bearbejdelse af 3 Ordner af Krebsdyr fra „Ingolf“ og de danske Expeditioner til Havene om og Kysterne af Island („Thor“ og „Beskytteren“) er fortsat og saa at sige færdig. 2) De af Mag. sc. Raunkiær indsamlede og givne vestindiske Krebsdyr samt adskillige Krebsdyr fra Ny Holland, givne af Rentier Hauschild, ere bestemte. 3) Udskillelsen af det af Dr. Mortensen fra Vestindien hjembragte store Materiale af Krebsdyr og Pycnogonider er paabegyndt. Næsten alle Bundprøverne ere gennemgaaede, hvorved Afdelingen har faaet mange Tusinde Exemplarer af mindre og meget smaa Krebsdyr, tilhørende en stor Mængde Arter, af hvilke de fleste ikke blot ere ubeskrevne, men ogsaa nye for Afdelingen (Dr. H. J. Hansen).

Af *Gaver* og *Forøgelser* maa fremhæves: 1) Rentier Hauschild har givet en større Samling, i Spiritus konserverede, Arthropoder fra Philip Island (Australien), hvoriblandt 12 Arter Krebsdyr, der tildels ere nye for Afdelingen. 2) Kjøbmand Bernburg har givet et stort Glas med Crustaceer fra Skrabninger i Nanortalik og Lichtenau Fjord (Grønland). 3) Professor Dominguez i Buenos Ayres har givet en Del tørre Biller fra Patagonien. 4) Fra Konservator Muckardt i Helsingborg er modtaget som Gave nogle Humlebi-Arter, deriblandt *Bombus pomorum*, der er ny for Afdelingen. 5) Kronometermager Joh. Mortensen (Ny-Zeeland) har givet en Samling Insekter i Spiritus samt en Peripatus; den sidste er afgiven til 2den Afdeling. Til vor Billelarvesamling har 6) Konserv., Kandidat Schlick bidraget med en *Anisodactylus binotatus*. 7) Assistent Bøving med Larven til *Silpha 4-punctata*, 5 Stk., og til *Clytus arietis*, 10 Stk. nye for Afdelingen. 8) Cand. jur. J. C. Nielsen har givet Larven til *Lep-tura armata*, 13 Stk., ny for Afdelingen. 9) Proprietær Weiss har givet Larven til *Silpha obscura*. 10) Student Eigil Suenson har foræret Han og Hun af den interessante, hos Gedehamse snyltende Bille: *Metoecus paradoxus*. 11) Museumsinspector G. M. R. Levinsen har givet en Del Galler og Dyr af Bladlusen *Pemphigus spirothecæ* fra Poppel (dels tørre, dels i Spiritus). 12) Forstander, Lærer Martin Christensen har, gennem Dr. Will. Sørensen, overladt Afdelingen en *Solpuga*, *Procleobis Burmeisteri*, fra Argentina (taget af Lærer Jensen-Haarup.) 13) Cand. mag. J. C. With en mindre Samling Edderkopper, af hvilke en enkelt, *Zilla Stroemii*, er ny for Faunaen. 14) Cand. jur. J. C. Nielsen: Gravehvepsen *Alyson bimaculatum*, ny for Faunaen. 15) Assistent Adam Bøving: *Apus glacialis*(?) fra Amager. 16) Mindre Gaver skyldes D'Hrr. Fabrikant S. Dohlmann: nogle *Ichneumon*er og en *Lucilia* (klækkede), Brygger Johansen i Hillerød: nogle smaa Billelarver, Maleren Joakim Skovgaard: *Orthoptera* (i

Spiritus) fra Vellore, tagne af Missionær Løventhal, Skolelærer Matthiesen: en stor Locust fra Java, Kolonibestyrer Bistrup i Sukkertoppen: Crangon boreas, Stud. med. Kragh: et Stykke Rav med en Myg i, fra Hals. 17) Uhrmager Ussing i Randers har, gennem Assistent Adolf Jensen, foræret et Stykke af den interessante Slægt *Æglea*, der staaer vor Krebsdyrslægt *Galathea* nær, men lever i Bjergstrømme i Andesbjergene. Dyret er taget af Lærer Jensen-Haarup. 18) Frk. G. Rump har givet Museet en Udviklingsrække af den store Vaarflue, *Phryganea grandis*. 19) Endelig har Afdelingen modtaget til Gjennemsyn forskellige Præparater af Adjunkt Traustedt's efterladte Samlinger og faaet Lov til at udtage af disse, hvad der kunde have Værdi.

Afdelingen har i Aarets Løb staaet i Forbindelse med 1) Guisepe Nobili, som har faaet vore europæiske Isopoder fra Middelhavslandene til Laans (20 Tuber med 11 Arter), 2) endvidere med Filippo Silvestri fra Portici, fra hvem Afdelingens Machilidæ ere blevne returnerede og 3) endelig med Miss Mary Rathbun af U. St. Nat. Mus., til hvem Dr. Th. Mortensens betydelige Udbytte af Krabber fra hans Expedition til Siam er sendt til Bearbejdelse.

Paa Afdelingens Materiale er baseret: 1) Hans Gebien: Ueber die von Fabricius beschriebenen Typen von Tenebrionen in den Museen von Kopenhagen und Kiel (Deutsche entomol. Zeitsch. Jahrg. 1906, pag. 209—237) og 2) Cand. mag. J. C. With: *Chelonethi, an account of the Indian false-scorpions together with studies on the anatomy and classification of the order. Part III of the Danish expedition to Siam 1899—1900*, 4 Tavler og 1 Kort („Kgl. Dansk Vidensk. Selsk. Skrifter 7 R. Afd. III. 1. 1906“.)

De Moltkeske Afdelinger.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Hector Jungersen.)

For videregaaende naturhistoriske Studerende har Bestyreren gennemgaaet Dyrerigets Hovedformer, 3 Timer ugentlig i Forelæsninger og Examinatorier; i Foraarshalvaaret blev gennemgaaet Insekter (Lepidopterer, Dipterer, Aphanipterer), Arachnider; Tardigrader; Mollusker og Tunikater (32—26 Deltagere); i Efteraarshalvaaret holdtes Forelæsninger over Hvirveldyrene (Grundtræk af Bygningen i Almindelighed; Acrania og af Fiskeklassens Ordner: Cyclostomer, Plagiostomer, Ganoider og Benfiskenes almindelige Forhold) (31—23 Tilhørere). I begge Halvaar er afholdt et praktisk-zoologisk Kursus 2 Dage om Ugen i 2 sammenhængende Timer; i Foraarshalvaaret blev gennemgaaet, med Assistance af Mag. sc. R. H. Stamm, følgende Hvirveldyrtyper: *Amphioxus lanceolatus*, *Myxine glutinosa*, *Petromyzon Planeri* og dens *Ammocoetes*; *Raja radiata* (11 Deltagere); i Efteraarshalvaaret, med Assistance af Dr. phil. Th. Mortensen: *Raja radiata* afsluttet; *Acanthias vulgaris*; *Gadus morrhua*; *Clupea harengus*; *Rana platyrhinus*, *oxyrinus* og *esculenta*; *Bufo vulgaris* (10 Deltagere).

Studiesamlingen har i begge Halvaar været benyttet af 17—13 videre-

gaaende naturhistoriske Studerende og af c. 8 Begyndere. Vejledning gaves foruden af Bestyreren af Cand. mag. Ad. Jensen og Dr. Mortensen. Studiesamlingen har endvidere som sædvanlig givet Arbejdsplads til videnskabelige Arbejder af Cand. mag. Ad. Jensen, Dr. Mortensen og Mag. sc. Hørring, og som i tidligere Aar har den været benyttet af Dr. W. Sørensen til Statens Lærerkursus og Feriekursus. I Efteraarshalvaaret har tillige Cand. mag. Ad. Jensen benyttet den ved Undervisning af et Lærerindekursus. Endvidere have Lokalerne i Stue-Etagen været benyttede af Mathematisk Forenings Laboratorium.

Samlingen er i Aarets Løb bleven forøget med c. 40 Præparater, de fleste af hvirvelløse Dyr. Særlig kan nævnes: *Heteropleuron lucayanum* fra Vestindien, *Tteteffue* (*Glossina morsitans*); Trypanosomer; *Protopterus annectens*; en hel Udviklingsrække af den almindelige Aal fra det fuldtudviklede Larvestadie til Glasaal; pelagiske Ungdomsstadier af Bredflaben, en Række Hovedtyper af Snegleformer; Hudstykke af Hest med Bremseæg.

Gaver ere modtagne fra: Dr. phil. C. G. Johs. Petersen (en udmærket konserveret, fuldt udviklet *Leptocephalus brevirostris*; desuden en fuldstændig Omdannelsesrække fra *Leptocephal*-Stadiet til den pigmenterede Glasaal, bestaaende af 7 Exemplarer, alle fortrinlig konserverede; to pelagiske Larvestadier af *Lophius piscatorius*); Læge J. Collin (Hoved af stor Skrubtudse angrebet af Larver af *Lucilia bufonivora* (ell. *silvatica*?); Museets 3die Afdeling ved Dr. Fr. Meinert (*Glossina morsitans*; *Oscinis frit*); Dr. med. Vilh. Jensen (mikroskopiske Præparater af *Trypanosoma brucei* og *lewisii*); Stud. mag. Fritz Johansen (*Ægmasser* af *Natica*, af *Purpura lapillus*, af en *Nudibranchiat*; Svælghoved af *Neptunea*); Uhrmager Ussing, Randers (*Æg*, Unger og Hun, klækkede parthenogenetisk, af *Bacillus rossii*); Museets 2den Afdeling, ved Inspektør Levinsen (*Scissurella crispata*, *Limacina balea*, *Limacina helicina*, *Scyllæa pelagica*, *Philine aperta*, *Actæon tornatilis*); Prosektor A. Brinkmann (flere Exemplarer af *Protopterus annectens* fra Gambia, Mc. Carthy Island); Professor Warming (Larver af *Cossus ligniperda*, i Birkestammer fra Botanisk Have); Mag. sc. R. H. Stamm (en Række af 5 Glas med *Æg*, Unger og større Exemplarer af *Bacillus rossii*, og nogle Ungdomsstadier af Søstjerner); Prosektor Brinkmann (Hudstykke af Hest med *Æg* af *Oestrus equi*); Cand. mag. Ad. Jensen (*Helix pomatia* med Vinterlaag; *Æg* af *Arion*, med Unger); Tegner Bang (Hugormefostre i Uterus, Jylland).

Til en af Bestyreren paabegyndt Undersøgelse over Fiskegruppen Hemibranchii er endvidere modtaget som Gaver: ved Dr. G. A. Boulenger, British Museum i London, nogle Exemplarer af *Amphisile scutata*, 1 Expl. af *Amphisile punctulata*; ved Dr. Rathbun og Dr. Evermann, Smithsonian Institution og U. S. Bureau of Fisheries i Washington flere Expl. af *Aulorynchus flavidus* og en Samling amerikanske Gasterostei, deriblandt *Apeltes quadracus* og *Eucalia inconstans*; ved Kjøb er i samme Øjemed erhvervet hos Mr. Alan Owston i Yokohama 1 Expl. af *Solenostoma paradoxum*, medens et andet Exemplar og et Antal *Aulichthys japonicus* ere skænkede dels af Mr. Owston dels af Kaptajn Schönau.

Samlingen af mikroskopiske Præparater er foruden med de ovenfor nævnte Trypanosomer, skænkede af Dr. med. Jensen, forøget med en Tværnitserie af Amphioxus, udført af Mag. sc. Stamm, og en Del Præparater, udførte af Dr. Mortensen.

Den i forrige Aarsberetning omtalte Omordning og ændrede Opbevaringsmaade for Spiritussamlingen i Rørglas af hvirvelløse Dyr er fortsat, men endnu ikke naaet til Afslutning.

Bogsamlingen er bleven forøget med de to afsluttende Hefter (27—30) af O. Hertwig: Handbuch der vergleichenden und experimentellen Entwicklungsgeschichte; Brandt u. Apstein: Nordisches Plankton, 5. Hefte; G. O. Sars: Crustacea of Norway. Amphipoda I, II (Gave fra Etatsraadinde Collin, gennem Museets 3die Afdeling); Semper: Die natürlichen Existenzbedingungen der Thiere; Linné: Systema Naturæ. Edit. X.; Joh. Schmidt: Contributions to the Life History of the Eel (Gave fra Dr. phil. C. G. Johs. Petersen); Lütken: Spolia atlantica. Om Formforandringer hos Fiske osv. (overladt som Dublet fra Museets 1ste Afdeling); Marion: Mandibular and Pharyngeal Muscles of Acanthias and Raja (Gave fra Forf.).

Sluttelig maa endnu anføres, at ved Bygningsvæsenets velvillige Imødekommen er den tidligere uheldige Gasbelysning i Auditoriet bleven erstattet med en fortræffelig elektrisk Belysning, og samtidig er der truffet Foranstaltninger til, at et Lysbilledapparat kan benyttes.

Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Museumsinspektør Levinsen.)

Forøgelse af Samlingen. Aarets betydeligste Forøgelse og en af de betydeligste Forøgelser, Afdelingen nogensinde har modtaget, skyldes de betydelige Indsamlinger af Havdyr, som Dr. phil. Th. Mortensen har gjort under et 4 Maaneders Ophold paa vore vestindiske Øer. Konsul S. Gad, Singapore har atter iaar sendt Afdelingen to Kasser og to Spande fyldte med Indsamlinger fra lavere Vand. Af Indholdet skal fremhæves et Antal Exemplarer af en stor og smuk Oreaster. Joseph Gabriel, pharmaceutisk Kemiker i Abbotsford, Victoria, har skænket Afdelingen c. 100 Arter af australske Bryozøer, og Afdelingens konkologiske Assistent, Cand. mag. A. Jensen har i Grønland gjort betydelige Indsamlinger af Mollusker, navnlig af subfossile Muslinger. Endelig har Prosektor A. Brinkmann skænket Afdelingen de af ham i Dakar, Senegambien gjorde Indsamlinger af Havdyr.

Mindre Forøgelser skyldes: Inspektør Ostenfeld (forskjellige Dyreformer fra Færøerne og Shetland), Partikulier Hauschildt (en Kæmpe-regnorm, Megascolex sp. fra Victoria), Museet i Göteborg, Dr. Jägerskjöld (Exemplarer af Alma nilotica fra Ægypten), Overlæge Feilberg (et meget stort Exemplar af Gordius aquaticus fra Tyrol), Mag. sc. Stamm (en udvoxen Pecten islandicus fra Reykjavik), Stud. mag. Kring (Skaller af Donax vittatus, opskyllede ved Blaavandshuk), Mag. sc. Nordmann (fossile Exemplarer af Coecum glabrum, Lepton nitidum og Cyamium minutum fra Saltvandsalluvium, N. Jylland), Mr. Miller, Williamstown, Australien (4 forskjellige Prøver af Foraminifé-Sand), Enkefru Traustedt (et Antal Tuni-

kater og andre hvirvelløse Dyr), Uhrmager Ussing, Randers (nogle Aktinier, Expl. af *Pleurobrachia pileus* samt Larveformen af *Antedon rosaceus*), Viceinspektør Winge (et større Antal smukke Snegle og Muslingeskaller fra Stranden ved Sørvaa, Færøerne), Professor Knipowitsch, St. Petersburg (kæmpemæssige Exemplarer af *Yoldia arctica* fra Sydkysten af Nowaja Semlja), Grosserer Bernburg (forskjellige Dyreformer fra Nanortalik, Grønland), Dr. phil. Grönwall (*Palludina contecta* fra Møen samt et større Antal Bløddyrskaller fra Canada), Stud. mag. Otterstrøm (Mollusker fra danske Have), Lodsoldermand Nielsen, Thyborønkanal (et Expl. af *Nereis virens*), Yale college, Professor Verrill (et Antal Echinider), Lærer Christensen, Skjoldborg (Expl. af *Trivia europæa*, *Trochus zizyphinus* og *Chama gryphoides*, alle tagne levende i Skagerak V. N. V. for Løkken paa 10 Fv. Vand og alle nye for Faunaen, Botanisk Museum (nogle *Helices* fra Jamaica), Plantagejer Thal-Larsen, Java (smukke Expl. af *Seriatopora*), Kolonibestyrer Bidstrup, Sukkertoppen (nogle grønlandske Dyreformer), Cand. mag. Hj. Jensen (et større Antal Skaller af Landmollusker fra Java), Uhrmager Mortensen, Ny Zeeland (Mollusker og andre Dyreformer fra Ny Zeeland), Dr. phil. C. G. Johs. Petersen, Forstander for den danske biologiske Station (nogle af Dr. Schmidt paa „Thor“ indsamlede Dybhavs-Echinodermer, to unge Expl. af en *Umbellula*, nogle Bundprøver fra dybt Vand), U. S. National Museum (16 Arter af Echinider, hvoriblandt *Homolampas fragilis*, *Salenia miliaris*, *Pourtalesia Tanneri*, *Phormosoma hispidum*), Professor Döderlein, Strassburg (3 Expl. af *Anthocidaris purpureus*), Læge Meldorf (et Antal Bændelorme fra Grønland), Professor Dall, Washington (12 Arter nordamerikanske Muslinger), Apotheker Teilmann-Friis (Expl. af *Mya truncata* og *Tapes pullastra* fra Limfjorden), Stud. mag. Galløe (de af ham paa „Beskytteren“ ved Island indsamlede Dyreformer.)

Ved Bytning er erhvervet c. 70 Arter Landmollusker fra Grækenland.

Videnskabeligt- Bestemmelses- og Ordningsarbejde. Bestyreren har fortsat sine Studier over Bryozoeerne og sine Bestemmelses- og Ordningsarbejder indenfor denne Dyreklasse. Afdelingens malakologiske Assistent, Cand. mag. Ad. Jensen har foruden dagligt forefaldende Arbejde som Besvarelser af Forespørgsler, Ordning af nyt tilkommende Materiale o. s. v. fortsat Bearbejdelsen af Afdelingens nordiske Muslinger. Fra Slutningen af Maj til Slutningen af September har Assistenten haft Orlov for at foretage en Undersøgelsesrejse i Grønland. Afdelingens 2den Assistent, Mag. sc. W. Lundbeck har fortsat Bearbejdelsen af Ingolf-Expeditionens Materiale. Færdig bearbejdede ere Slægterne: *Tedania*, *Histoderma*, *Inflatella*, *Cornulum*, *Prayella*, og en ny Slægt samt største Delen af Slægten *Hymedesmias* talrige Arter. Katalogiseringen af det bearbejdede er fuldført, og Materialet ordnet og opstillet i det i Kjælderen indrettede Magasinværrelse. Dr. phil. Th. Mortensen har efter sin Hjemkomst fra Vestindien og Nord-Amerika arbejdet paa at afslutte Bearbejdelsen af Ingolf-Expeditionens irregulære Echinider, som formentlig vil kunne være fuldendt i Løbet af Januar Maaned. Fra sin amerikanske Rejse har Dr. Mortensen (fra U. S. National Museum og fra Museet ved Yale college)

hjembragt meget værdifulde Forøgelser for Museets Echinidesamling, for hvilke denne skal give andre Ting i Bytte, og fra Professor Koehler i Lyon har han faaet sendt til Bearbejdelse et ualmindeligt rigt Materiale af Echinocyamus Arter med Tilladelse til at udtage, hvad vor Echinidesamling maatte behøve. Medhjælper Fagerstrøm har væsentlig været sysselsat med Udskilningen og Ordningen af det i Aarets Løb indkomne Materiale.

Følgende fremmede Videnskabsmænd ere blevne hjulpe med Materiale: Professor Blochmann, Tübingen med Brachiopoder fra Grønland; Professor Pelseneer i Gand med Spiritusexemplarer af Lima og Professor Mörner i Upsala med en Række Octactinier til Undersøgelse af Hornaxens kemiske Sammensætning.

4. Laboratoriet for Histologi og Embryologi i 1906.

(Leder: Professor, Dr. H. Jungersen.)

I Foraarshalvaaret saavel som i Efteraarshalvaaret afholdtes i 2 sammenhængende ugentlige Timer Øvelser i Histologi, hvorved det i Efteraaret 1905 paabegyndte Kursus er bleven ført til Ende; Antallet af Deltagere var 9, af hvilke hver til Undersøgelse og Ejendom modtog 85 færdige Præparater. I Efteraarshalvaaret er desuden i 2 ugentlige Timer afholdt et embryologisk Kursus (2 Deltagere.) Arbejdsplads har Laboratoriet fremdeles afgivet, i Foraaret til 3 naturhistoriske Studerende, i Efteraaret til 1 Entomolog.

Samlingen af histologiske Præparater er i Aarets Løb bleven forøget med 212 Præparater og tæller nu ialt 859 Glas. Af Tilvæksten skyldes den langt overvejende Del Assistenten, Mag. sc. R. H. Stamm; som Gave er modtaget: Trypanasoma Brucei og Lewisi (Dr. med. V. Jensen); Tarm, Menneske (Mag. sc. R. Hørring); Injectionspræparater af Pankreas, Galdeblære, Lymfeknude og Milt (Prosektor Brinkmann.) Fremdeles er modtaget velkonserveret Materiale af Spytkirtler af Menneske (Professor F. C. C. Hansen) samt af Hjertemuskulatur (Prosektor Stamer), og endelig har Stud. mag. Bardenfleth indsamlet og konserveret en smuk Samling Larver af Petromyzon Planeri.

Samlingen af embryologiske Præparater er dernæst bleven underkastet en endnu ikke afsluttet, men højst paatrængende Revision. Meget har her i Tidens Løb lidt overordentlig, idet dels Præparaternes stadige Benyttelse til Kursus ikke har undladt at sætte beklagelige Spor, dels Farvernes Afblegning i mange Tilfælde er skredet saa vidt frem, at Præparatet er værdiløst; det sidste gjælder desværre næsten alle Snitserierne til Hvirveldyrenes Udvikling, som det derfor vil være nødvendigt at faa erstattede med nye, saasnart Tiden tillader det. Af brugelige Præparater var der ved Aarets Slutning ordnet og etiketteret 88 Objektglas, heraf vare dog 19 (Amphioxuslarver, Echinodermudvikling) skænkede af Assistenten.

En ganske særlig betydningsfuld Erhvervelse er Dr. phil. R. S. Bergh's zoologiske Bibliothek, som indkøbtes ved Hjælp af en extraordinær Bevilling paa 2,300 Kr. Det omfatter for det første nogle refererende Tids-

skrifter: Hofmann und Schwalbe: Jahresberichte über Anatomie und Physiologie 1872—79; Zoologischer Jahresbericht 1879—1903; Merkel und Bonnet: Ergebnisse der Anatomie und Entwicklungsgeschichte I—XIV; fremdeles et ret komplet Exemplar af Bronn: Klassen und Ordnungen des Thierreichs; dernæst et Antal større Haandbøger og Monografier samt endelig en lige saa omfangsrig som værdifuld Særtryksamling. Først med en saadan, en Gang for alle indkjøbt større Samling som Grundlag er der Mulighed for indenfor en overskuelig Aarrække at faa tilvejebragt et virkelig værdifuldt Haandbibliothek, noget, der aldrig havde ladet sig gjøre alene ved Hjælp af de Smaasummer, der aarligt kan anvendes til Bogindkjøb. Hele den omtalte Samling er bleven foreløbig gennemgaaet og ordnet, idet samtidig adskillige for Laboratoriet uanvendelige Sager ere blevene udskilte, en Del er desuden bleven indbundet; den endelige Opstilling maa dog foreløbig vente, indtil det, forhaabentlig næste Aar, lykkes at faa anskaffet Skabe, i hvilke saavel Bøger som Særtryk kunne finde et passende Opbevaringssted. Paa Udarbejdelsen af den for Bibliothekets Benyttelse absolut nødvendige Seddelkatalog vil man ogsaa først til den Tid kunne begynde at tænke. Af Bøger er iøvrigt anskaffet: Zoologischer Jahresbericht, 1904; Fraisse: Die Regeneration bei Wirbelthieren; Metschnikoff: L'Inflammation; Reichert: Das Bindegewebe, samt et Par Smaating; desuden de afsluttende Hæfter af Hertwig: Handbuch der Entwickelungslehre, samt de nye Bind af Anatomischer Anzeiger og Zeitschrift für wiss. Mikroskopie. Tilkommen er endelig O. Bütschli: Die Protozoen I—III (af Bronn: Klassen und Ordnungen), der erhvervedes ved Byttehandel med en tysk Antikvar, og 13 Særtryk, som ere skænkede af Dr. phil. F. Meinert og Dr. phil. L. Kolderup Rosenvinge.

En Del Portrætter af fremragende Naturforskere er i Aarets Løb bleven skaffet tilveje; Hovedmassen heraf er en Samling af 26 særdeles smukke Fotografier, som Fotograf Fr. Riise med sjælden Elskværdighed har skænket Laboratoriet. Fremdeles er kjøbt 3 og som Gave (fra Zoologisk Museums 1ste Afdeling og Stud. med. Collin) modtaget 2 Billeder; med 2 tidligere af Dr. phil. R. S. Bergh skænkede ejes saaledes nu ialt 33 Portrætter.

Ligesom forrige Aar har en Del af Lokalerne i Sommerferien undergaaet en gennemgribende Reparation; de 3 Værelser til Gaden paa tredje Sal ere blevene fuldt istandsatte med Loftshvidtning, nye lyse Tapeter og lys Maling af Paneler og Træværk, desuden er der indlagt Gas og en ny stor Fajancevask har afløst en lille, ubrugelig Vaskekumme; de nævnte Værelser ere derved blevene overordentlig tjenlige til deres Formaal.

5. Det marine biologiske Sommerkursus i 1906.

(Professorerne, Dr. Hector Jungersen og Dr. Eug. Warming.)

Det biologiske Kursus afholdtes i Sommeren 1906 i Nykjøbing paa Mors med to Hold af Studerende. Ophold og Forplejning havdes i Industrihotellet; et godt og bekvemt beliggende Lokale for Undervisningen havdes i Byens tekniske Skole.

Det første Kursus varede fra 17de Juni til 7de Juli og lededes for den botaniske Undervisnings Vedkommende af Docent, Dr. Kolderup Rosenvinge, for den zoologiske af Mag. sc. Stamm. Deltagere vare Studiosi magisterii J. Andersen, Bardenfleth, Børup, Frk. J. Hempel, Kanstrup og Kring. Fiskerikontrollen viste Kursus'et den Velvillie at laane det et Dæksfartøj og en aaben Baad, som benyttedes til de daglige Udflugter.

For den botaniske Undervisning foretoges som sædvanlig hver Morgen en Ekursion i Baad til de nærmeste Dele af Fjorden; kun en enkelt Dag gjordes en længere Udflugt, idet Forstanderen for „Biologisk Station“, Dr. C. G. Joh. Petersen velvillig tog Kursus'et Deltagere ombord i „Saltingsund“ paa en Tur langs Østsiden af Mors til Draaby Vig. Nykjøbing kan, trods flere Fordele, ikke maale sig med de fleste andre Steder, hvor Kursus have været installerede, i Henseende til Betingelserne for den botaniske Undervisning, idet flere vigtige Typer af Alger mangle (Laminarier, Ascophyllum, Delesserier o. a.) eller ere mindre godt repræsenterede; i Henseende til Plankton ere Forholdene imidlertid gode. De almindeligere forekommende Alger, baade af Benthos og af Plankton, bleve studerede tilligemed Zostera, hvis Pollen under dens Blomstring fandtes i Mængde i Plankton. De to Søndage foretoges Landekursioner henholdsvis til Nordkysten af Mors og til Højris.

For den zoologiske Undervisnings Vedkommende maa Udbyttet i det hele og store betegnes som fuldtud tilfredsstillende; thi ganske vist synes adskillige Former (Alcyonium, Echinocardium, Dentalium m. fl.) enten ganske at mangle eller i hvert Fald at være meget sjældne, men disse Mangler opvejedes ved den gunstige Lejlighed, der her var til at iagttage adskillige andre interessante Typer (som Clavellina, store Æolidier, Echinocyamus, Hyperia, Cladonema), som ellers ikke pleje at foreligge i større Antal. Endvidere har Faunaen et saa ejendommeligt Præg ved de store Masser, hvori mange Former, saasom Slangestjerner, Corbula, Nucula, Østers, Trochus o. s. v. optræde, at det er lærerigt til Afvexling at besøge disse Egne.

Det andet Kursus varede fra den 12te Juli til den 2den August og lededes for den zoologiske Undervisnings Vedkommende af Dr. phil. Th. Mortensen, for den botaniske af Mag. sc. H. E. Petersen. Deltagere vare Studiosi magisterii K. H. Kofoed, J. B. Petersen, Spur, Stephensen og Frk. H. Vahl. Undervisningen deltes saaledes, at der i den første Tid fra 12te til 21de Juli (begge Dage inkl.) kun undervistes i Zoologi, i den øvrige Tid kun i Botanik. Under den zoologiske Del af Kursus'et bleve som sædvanlig Hovedtyper af alle vigtigere Grupper af lavere Dyr gennemgaaende. Enkelte vigtige Former savnedes dog, som Tubularia, Sagitta og Ribbegopler; til Gjengjæld studeredes ogsaa paa dette Hold de interessante Dyreformer, som ikke findes andre Steder i vore Farvande (Cladonema og Clavellina), eller som andensteds ikke ere saa let tilgængelige (saasom Østers.) Særlig blev der rig Lejlighed til at studere Østers-larverne, dels udtagne af Moderdyret, dels tagne pelagisk; ligeledes var det højst interessant at se de smukke, klare Phallusia-Larver udgjøre en almindelig Bestanddel af Plankton'et. Nævnes bør det ogsaa, at Palæ-

monetes varians (Ferskvandsrejen) sammen med dens Larver i alle Udviklingsstadier toges i stor Mængde i det gamle Østersbassin. Paa en Tur til Nissum Bredning med „Havørnen“ fik de Studerende Lejlighed til at se Fiskeri med Aalehaandvaad. Denne Tur gav, foruden et rigt Udbytte af Skrabninger i Nissum Bredning, udmærket Lejlighed til at se Plankton'ets Afhængighed af de hydrografiske Forhold: ude i Nærheden af Nykjøbing var det meget forskjelligt fra det i Nissum Bredning; det første Sted var *Chætoceras*, det sidste *Rhizosolenia* Hovedbestanddelen. Det paavistes, hvorledes enkelte Arter ere i den Grad dominerende, at andre Arter næsten helt forsvinde imellem det uhyre Antal af disse — *Ophioglypha texturata*, *Phallusia aspersa*, *Corbula gibba* o. a. — et Forhold, som man næppe har Lejlighed til at se saa fremtrædende noget andet Sted i vore Farvande. I Forhold til den korte Tid maa Udbyttet betegnes som særdeles tilfredsstillende.

Undervisningen i Algologi fandt Sted i Dagene fra den 23de Juli til den 2den August (begge Dage inkl.); tillige havde der den 19de Juli paa Ekursionen med „Havørnen“ været Lejlighed til botaniske Iagttagelser. Med Undtagelse af Søndag den 29de Juli og Torsdag den 2den August vare Deltagerne hver Dag ude paa Fjorden, idet Vejret ingen Hindringer voldte. Bugten ved Nykjøbing, Kyststrækningen Vest og Øst for denne, Kyststrækningen (og delvis det dybere Vand) ud for Salling og Glyngøre Havnemoler undersøgtes grundigt; tillige toges daglig Plankton. Ved Indsamlingerne fra Baaden lagdes særlig Vægt paa, at Deltagerne bleve bekendte med Algenes Forekomststeder, Sammensætningen af de forskjellige Algevegetationer m. m.; ved Undervisningen i Land bleve de vigtigste Algeformer gennemgaaede og de fleste bestemte, og det saaledes, at de to ældre Deltagere (Kofoed, Stephensen), der tidligere havde været paa biologisk Kursus, i særlig Grad fik Lejlighed til at øve deres kritiske Evner, medens de tre yngre (Frk. Vahl, Spur, J. Petersen), der ikke før havde været paa dette Kursus, gennemgik de vigtigste Algetyper. Algefloraen er fattig, men den danner i visse Henseender et godt Supplement til den, der forekommer ved Frederikshavn og lignende Steder.

6. Det Ferskvands-biologiske Laboratorium i 1906.

(Dr. C. Wesenberg-Lund.)

I April—Maj indkøbtes for den til de fysisk-kemiske Undersøgelser bevilgede Sum (Univ. Aarb. f. 1906 S. 236) de nødvendige Apparater; to Vandhentere, Murrays Loddemaskine, Negretti-Zambras Vendethermometer i forbedret Konstruktion, Farvebestemmelsesapparat, to Nansens Lukkenet og flere mindre Apparater. Fra Maj 1906 ansattes Mag. sc. Brønsted, Assistent ved kemisk Laboratorium, ved Undersøgelserne. Disse, der tog deres Begyndelse i Juni 1906, havde til Hovedformaal at lære Furesøens fysiske og kemiske Forhold nærmere at kjende samt mulig bidrage noget til at udrede Afhængigheden mellem disse og Planktonets Levevis og Udseende; de ere, forsaavidt Vejrforholdene ikke have umuliggjort det nødvendige 4 Timers Ophold paa Søen, indtil 15de Januar regelmæssig udførte hver 14de Dag og fortsættes vistnok i hele 1907.

Undersøgelserne paabegyndtes ud fra den Forudsætning, at der havde staaet en Motorbaad til vor Raadighed. Desværre viste det sig, at den af Carlsbergfondet Laboratoriet overladte Motorbaad var ganske ubrugelig. Trods gentagne Reparationer og Nykonstruktion af visse Maskindele vedblev Maskinen stadig at fungere fuldstændig upaalidelig. Undersøgelserne maatte da udføres fra en lille Robaad, der absolut ikke var egnet til at rumme tre Mand og de store Apparater. Herved vanskeliggjordes de navnlig i Vintermaanederne meget betydeligt, og det blev umuligt at gaa ud i haardt Vejr. De omkring Islægnings- og Isløsningstidspunkterne projekterede Studier maatte udskydes.

Da det viste sig, at der i en lille i Gjentofte Sogn beliggende Dam, Schæffergaards Dam, optraadte en Closterium i Planktonet og tilmed i saa store Masser, at den næsten ene dannede alt Planktonet, blev der til nærmere Studium af denne Art fra Juli paabegyndt en 14 Dages Undersøgelse, der er fortsat indtil Decbr. og fortsættes videre.

Da det endvidere synes at fremgaa af adskillige Undersøgelser, at talrige Planktonorganismer formindske deres Volumen med stigende Temperatur, blev der til nærmere Studium heraf paabegyndt 14 Dages Undersøgelser i flere Damme nær Furesøen.

Der er foretaget længere Ekursioner til Gyrstinge-Haraldstedsø; Tjustrup-Sorøsø, for at se Kalkaflejringer og Korrosionsfænomener (sammen med Stud. mag. Boysen Jensen); til Julsø, Brabandsø, Hald- og Viborgsø, samt et meget stort Antal mindre Ekursioner i Nordsjælland; Hovedformaålet med disse har næsten altid været Indsamlingen af Materiale, der skulde bruges til Studiet af forskellige Damracer af Cladocerer og Rotiferer.

Der er ved de fortsatte Undersøgelser nu skabt en Samling paa ca. 2500 Glas. Paa Grund af det overmaade uheldige Forhold, at alt paa Laboratoriet fryser om Vinteren, maa alle Indsamlinger flyttes til mit Hjem og opmagasineres i Kasser i en Kjælder. Herved lider Indsamlingerne, og Brugen af dem vanskeliggjøres i høj Grad.

Den overvejende Del af Aarets Arbejde er givet til den endelige Udarbejdelse af „de danske Søers Plankton“ Tom. II, som efter en stor Bevilling fra Carlsbergfondet i Januar. 1907 nu er gaaet til Oversættelse; den forventes at ligge færdigtrykt imod Aarets Slutning.

Laboratoriet har været besøgt af Stud. mag. Boysen Jensen, der har studeret Korrosionsfænomener i Kalksten, og af Cand mag. Kanstrup, der har indsamlet Cladocerer. Det har endvidere været besøgt af Dr. Vilhelm Jensen, der har studeret Blodparasiter.

7. Det mineralogiske Museum i 1906.

(Professor, Dr. N. V. Ussing.)

I. Ordnings- og Bestemmelsesarbejder ved Museets Hovedsamlinger.

Til *Meteoritsamlingen*, hvis Revision og Nyopstilling er omtalt i foregaaende Aars Beretning, er der i indeværende Aar tilvejebragt en udfør-

lig Seddelkatalog; denne Samling omfatter nu (ved Udgangen af 1906) Prøver af ialt 192 forskellige Meteorfald og -fund, hvoraf 73 er Meteorjern, 16 Sideroliter og 103 Meteorsten. For *Mineralsamlingens* Vedkommende er der udarbejdet en ny alfabetisk Katalog; desuden ere som sædvanlig Aarets Nyerhvervelser strax undersøgte og indordnede.

Museets palæontologiske Assistent, Docent Ravn, har i Aarets Løb bearbejdet de betydelige, nyindkomne Samlinger af Forsteninger fra danske Tertiærlokaliteter, hvorved Antallet af kjendte Mollusk-Arter fra Jyllands Tertiær er voxet til over 200, hvis udførlige Beskrivelse ventes at ville udkomme om nogle Maaneder. Dernæst har han ordnet og katalogiseret Samlingen af beskrevne Originalemplarer af østgrønlandske Dyreforsteninger, og paabegyndt Bearbejdelsen af Kridttids-Spongierne fra Danmark og Skaane. Endelig har han gennemgaaet de i Aarets Løb indkomne Prøver og Forsteninger fra den store Dybdeboring paa Frederiksberg, som nu er naaet ned til 2700 Fods Dybde, men iøvrigt er Erhvervelsen, Ordningen og Bearbejdelsen af Prøver og Oplysninger fra danske Brøndboringer som sædvanlig bekostet af Niels Brocks naturhistoriske Legat.

Af andre videnskabelige Bestemmelsesarbejder i Museet maa nævnes, at Mag. sc. C. T. Bartholin har undersøgt en af Dr. Pjetursson i Reykjavik indsendt Samling af islandske Planterforsteninger, og Cand. mag. E. Nørregaard har undersøgt de fra forskellige grønlandske Lokalteter foreliggende Kalk- og Dolomitprøver; med Honorar af Moltkes Legater har Mag. sc. Chr. Winther udført kemiske Undersøgelser af grønlandske Bjergarter.

Der er paabegyndt en Omordning af Samlingen af løse Blokke fra Danmark, som ved Flytningen til den nuværende Museumsbygning kun var bleven midlertidig ordnet, og endelig har Docent Bøggild efter sin Hjemkomst fra Vestindien ordnet de derfra medbragte Bjergarter.

II. Afgivelse af Undervisningssamlinger og Dubletter.

Til geologisk Undervisningsbrug er gratis sammenstillet og afgivet Samlinger af Mineraler, Bjergarter og Forsteninger til følgende Skoler og Undervisningsanstalter: Brædstrup Mellem- og Realskole, Fredensborg Realskole, Frederiksbjerg Byskole i Aarhus, Ollerup Højskole, Skaarup Seminarium, samt en Samling Mineraler til Brug ved Undervisning i teknisk Malerlære til Kolding tekniske Skole. Endvidere er til Undervisningsbrug sendt Prøver af vulkansk Aske og Grus fra Vesuvs Udbrud i April 1906 til Landbohøjskolen og forskellige andre Skoler samt til Danmarks Lærerforenings Uddelingsbureau i Mullerup.

Til videnskabelig Undersøgelse er afgivet: Tantalit og Columbit til Kristiania Universitet, et Exemplar af Valvatina i Cementsten til Universitetet i Göttingen, grønlandsk Sodalitsyenit til Universitetet i Oxford, samt Jernspat fra Ivigtut til Professor Goldschmidt i Heidelberg.

Som Bytte for modtagne eller lovede Tilsendelser er afgivet: smaa Fragmenter af Meteorstenen fra Mern til Museerne i Helsingfors og Hamborg samt til Professor Ward i Chicago, danske Kridtforsteninger til Uni-

versitetet i Oxford, grønlandsk Lujavrit til det naturhistoriske Museum i Paris, danske Tertiærbjergarter til den geologiske Statsanstalt i Berlin og en Samling grønlandske Mineraler til Museet i Helsingborg.

III. Andre udførte Arbejder.

Den til Undervisningen for Universitetets Studerende anvendte Examinatoriesamling er bleven nyordnet for den geologiske Dels Vedkommende, og den hele Samling er derefter færdig i sin udvidede Form. Der er bleven paabegyndt en systematisk Ordning af Lysbilleder og Præparater til Forelæsningsbrug.

Af indsendte Prøver, der ere modtagne til gratis Undersøgelse, maa nævnes et Stykke Brogetkobber fra Nunarsuit i Grønland med et lille Korn ($\frac{1}{100}$ Gram), som viste sig at være Guld; det var fundet af Ingeniør G. Lunn i 1905 og er det første Guldfund i Grønland. Endvidere er der som sædvanlig fra Danmark indsendt adskillige formentlige Meteorsten, som alle ved den nærmere Undersøgelse viste sig at være af jordisk Oprindelse (Svovlkis- og Jernstenkonkretioner, Diabas, Thomasmel.)

IV. Museets og Undervisningens Benyttelse.

For Offentligheden har Museet været aabent to Gange ugentlig. Antallet af Besøgende i 1906 har været 3169. Udenfor den sædvanlige Aabningstid har Museet været besøgt af forskellige udenlandske Videnskabsmænd samt indenlandske Skoler og Selskaber.

Til videnskabelig Bearbejdelse udenfor Museet har i 1905 været udlaant: Columbit og Euxenit til Professor Brögger i Kristiania, Carpolites til Mr. Arber i Cambridge, Tertiærforsteninger til Professor v. Koenen i Göttingen og til Professor Gottsche i Hamburg; disse Stykker ere alle tilbagekomne. Endvidere er i samme Øjemed udlaant Crania-Forsteninger til Dr. Müller, Berlin.

Bestyreren har i Museet holdt Forelæsninger og Examinatorier i Vaarhalvaaret over Geologi (138 Tilhørere) og i Efteraarshalvaaret over Mineralogi (14 Tilhørere) samt i begge Halvaar mineralogiske og kristallografiske Øvelser for Viderekomne (8 Deltagere). I Efteraarshalvaaret har endvidere Docent Ravn holdt palæontologiske Øvelser (6 Deltagere), og Docent Bøggild det særskilte Kursus i Mineralogi for Fabrikingeniører (18 Deltagere). Studiesamlingerne benyttedes i de to Halvaar af henholdsvis 65 og 7 Studerende.

Der er afholdt tre Undervisningsexkursioner, som lededes af Bestyreren, nemlig til Stevns Klint (1 Dag) med 64, til Jyderup og Kallundborg (2 Dage) med 12, og til Bornholm ($5\frac{1}{2}$ Dag) med 47 Deltagere.

V. Museets Forøgelser.

Meteoritsamlingen er i Aarets Løb voxet med 19 Numre, hvoraf de 4 erhvervedes ved Bytte, Resten ved Køb. De vigtigste af de nye Stykker er Meteorstenene fra Juvinas, Mighei, Farmington og Kesen.

Mineralsamlingen har fra Grosserer M. Fraenckel i Göteborg modtaget som Gave 53 store Prøver af Stassfurthersalte. Endvidere have føl-

gende skænket Gaver til denne Afdeling af Museet: Kryolit-Mine og Handelselskabet (Kryolitionit fra Ivigtut), Kunstmaler Bayer (Granat), Cand. polyt. Chr. Christensen (Asbest), Direktør A. Clément (Kis fra Norge), Dr. A. Currie i Edinburgh (Zeoliter fra Skye), Dr. Grönwall (Salmiak fra Vesuv), Stud. polyt. Jarner (norske Mineraler), Hr. Thal Larsen i Probolingo (stalaktitisk Svovl fra Java), Mr. J. M. Miller i Williamstown (Jade og Opal m. m. fra Australien), Hr. P. Nielsen (Asbest), Pastor P. Vibæk (grønlandske Mineraler). Ved Bytte er fra den tekniske Højskole i München erhvervet en fuldstændig Samling af Mineralerne fra Epprechtstein i Fichtelgebirge. Købt i Aarets Løb ere 42 forskellige Mineralstykker fra det sydlige Udland samt store Krystaller af Epididymit fra Grønland.

Bjergartsamlingen har fra den danske Konsul i Napoli, Hr. Max von Orelli, modtaget et større Kvantum vulkansk Aske og Grus fra Vesuvs Udbrud i April 1906; heraf er atter ved Museets Foranstaltning en stor Del kommet forskellige andre danske Undervisningsanstalter til Gode. Gaver ere desuden modtagne fra Dr. Grönwall (engelske og skaanske Bjergarter), Professor Hannover (Diatomékiel fra Kaukasus), Museumsinspektør Hintze (Limsten fra Trelleborg), Hans & Jørgen Larsen (Prøver af forskellige Bygningssten) og Cand. mag. E. Nørregaard (silurisk Flint). Som Bytte for danske og grønlandske Bjergarter er erholdt en Række Boreprøver og Prøver af Eocænbjergarter fra Holsten (fra den geologiske Statsanstalt i Berlin) og Nefelinsyenit fra fransk Guinea (naturhistorisk Museum i Paris). Et Antal Bjergarter fra Vestnorge er indsamlet af Bestyreren.

Den palæontologiske Samling har som Gave modtaget Obolella Mobergi fra Professor Moberg i Lund samt enkelte Forsteninger fra Dr. Grönwall, Hr. A. Jacobsen og zoologisk Museum. Ved Bytteforbindelser med Museerne i Oxford og i Hamburg er erhvervet 20 Stk. engelske Jurafossiler og en Eocænforstening. Ved Kjøb er Samlingen forøget med et større Antal tertiære Planteforsteninger fra Bøhmen og fra Spitsbergen samt enkelte Devonfossiler fra England m. m.

Den danske Samling er bleven forøget med Forsteninger og Stenartsprøver ved Gaver fra følgende: Lieutenant Andersen, Realskolebestyrer Berthelsen i Struer, Læge Brünnich-Nielsen, Førstelærer S. Christensen i Skjoldborg, Distrikslæge Dreyer i Ringsted, Statskonsulent H. Faber, Forpagter Fabricius paa Korsebølle, Hr. H. Harboe i Skjelskør, Stud. polyt. Helweg, Cand. phil. F. Holm, Lærer Kristensen i Hesselballe, Cand. polyt. C. A. Lassen i Aarhus, Lærer J. K. Nielsen i Grindsted, Handelsgartner H. Pedersen i Kjærbølling, Professor Rørdam, Bogholder Sund i Thisted, Lærer Touborg i Øster Assels, Dr. M. Vahl, Cand. polyt. E. Wesche, Læge V. Wilkens i Balling. Desuden har Museet som Gave fra Deltagere i dansk geologisk Forenings Faxeekursion modtaget Forsteninger derfra. Ved Kjøb er erhvervet en Mammut-Stødtand fra en Mergelgrav ved Søndre Kollemorten (fra Handelsgartner H. Pedersen i Kjærbølling), tre Stykker Rav med Insekter og et større Antal tertiære Molluskforsteninger fra forskellige Steder i Jylland. Ved *Indsamling* er tilkommet en Række Stykker fra de ovenfor nævnte Undervisningsexkursioner, særlig fra Bornholm;

her fandtes bl. a. Molybdænglans ved Klippegaard, et Mineral, der tidligere kun forelaa i en enkelt bornholmsk Prøve uden nærmere Findested-angivelse. Endelig er indsamlet et større Antal Prøver og Forsteninger fra Tertiærdannelserne paa Fyn og i Jylland og fra Kridttidsdannelserne i Østsjælland, dels af Museets Assisterter dels af Bestyreren.

Samlingen fra *Færøerne, Island og Kolonierne* har erholdt følgende Tilvæxt. Hr. Mylius Erichsen har skænket de paa hans Expedition i Nordvest-Grønland indsamlede Bjergarter og Mineraler, Kolonibestyrer Myhre en stor flad Marmorblok fra Holstensborg og Dr. Pjetursson i Reykjavik en Kasse tertiære Planteforsteninger fra et nyt islandsk Findested (Hrutagil). Endvidere har Museets Assistent, Docent Bøggild i Vestindien indsamlet Materiale til en udførlig Repræsentation af Mineralerne og Bjergarterne paa de dansk vestindiske Øer, fra hvilke Museet tidligere næsten intet besad.

Haandbibliotheket er bleven forøget med i alt 343 Bind og Særtryk, nemlig 140 Tidsskriftbind og lærde Institutioners Publikationer, hvoraf 129 ere Gaver, og 203 enkelte Bøger og Særtryk, hvoraf 180 Gaver. Desuden er som Gave modtaget 37 topografiske Kortblade. De betydeligste Gaver ere modtagne fra Videnskabernes Selskab (29 Bind og 31 Kort), zoologisk Museum (75 Bøger og Særtryk), og Dr. K. J. V. Steenstrup (50). De øvrige Gaver til *Haandbibliotheket* ere modtagne fra følgende Institutioner og Personer: Universitetet, Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, det kgl. Bibliothek, Danish Regional Bureau, Lunds geologiska Fältklubb, Geologiska Föreningen i Stockholm, Universitetsbibliotheket i Upsala, Finlands geologiske Undersøgelse, det kgl. mineralogiske og geologiske Museum i Dresden, de Forenede Staters geologiske Undersøgelser, Smithsonian Institution, Brooklyn Institute of Arts and Sciences, Field Columbian Museum i Chicago, Augustana College i Illinois, Missouri Bureau of Geology and Mines; Dr. Grönwall, Museumsinspektør Hintze, Statsgeolog Jessen, Hovedkasserer Johnstrup, Dr. V. Madsen, Statsgeolog Milthers, Mag. sc. Nordmann, Cand. mag. Nørregaard, Dr. H. Pjetursson, Mag. sc. Porsild, Museumsassistent Sarauw, Museum-assistent Thomsen, Professor Thoroddsen, Direktør Dr. Topsøe, Professor Ussing.

Til *Forelæsningsbrug* er anskaffet 132 Diapositiver og 6 Stk. hurtig afkølet Glas til at vise Dobbeltbrydningsfænomener. 4 Fotografier ere modtagne som Gaver, dels fra Laboratorieforstander Struer, dels fra Cand. math. K. V. Svendsen.

VI. Personlige Forhold vedrørende Museet.

Museets anden Assistent, Hjælpedocent Bøggild tiltraadte i December 1905 en mineralogisk og geologisk Undersøgelsesrejse til de danske, vestindiske Øer. Under hans Fraværelse, som varede indtil Begyndelsen af Maj 1906, har Stud. polyt. F. Helweg vikarieret for ham. Student Helweg har desuden arbejdet som Extraassistent i Maj og Juni med Honorar af Moltkes Legater.

VII. Videnskabelige Arbejder.

Af videnskabelige Arbejder, som helt eller delvis omhandle Museets Samlinger, er i Aarets Løb udkommet: O. B. Bøggild, Mineralogia Groenlandica (Meddelelser om Grønland XXXII); Samme, On some Minerals from Narsarsuk (i Meddelelser om Grønland XXXIII); disse to Afhandlinger ere tillige uddelte som Nr. 6 og Nr. 7 af Museets mineralogiske Arbejder. Endvidere: J. P. J. Ravn, Bemærkninger om de oligocæne og miocæne Aflejringer i Jylland; E. M. Nørregaard, om saakaldt Aragonit og Straalkis fra danske Aflejringer (i Meddelelser fra dansk geologisk Forening).

8. Det kemiske Laboratorium i 1905—1906.

Laboratoriet har i Efteraarshalvaaret 1905 og Foraarshalvaaret 1906 været besøgt af henholdsvis 104 og 197 Studerende. Antallet af Tilhørerne ved Efteraarsforelæsningerne var 319 (ved Slutningen 208) og Deltagerne ved Examinatorierne 92, ved de i Foraarshalvaaret afholdte 2 Forelæsningsrækker henholdsvis 143 og 32 (ved Slutningen 76 og 11) og Deltagerne ved Examinatorierne 94. Nærmere Oplysninger giver nedenstaaende Sammenstilling.

Deltagere i praktiske Øvelser.

1905—1906.	Medicinske Studerende.	Andre Studerende.	Ialt	
			Studerende.	Antal af ugentlige Arbejdsdage.
Høst-Halvaar	67	37	104	230
Vaar-Halvaar	144	53	197	320

— Cand. polyt O. Hagemann afgik den 31te Januar 1905 som Assistent ved Universitetets kemiske Laboratorium; i hans Sted blev Mag. sc. *Johs. Nicolaus Brønsted* ansat.

9. Det theologiske Laboratorium i 1905—1906.

(Professor J. C. Jacobsen.)

Øvelser holdtes i Efteraarshalvaaret af 3 Lærere med ialt $5\frac{1}{2}$ Time ugentlig, i Foraarshalvaaret af 5 Lærere med ialt 10 Timer ugentlig. I Efteraarshalvaaret vare 57, i Foraarshalvaaret 51 Studerende adgangsberechtigede. Ifølge den i Lokalet fremlagte Protokol var det gennemsnitlige daglige Besøg i de Maaneder, da der holdtes Øvelser, i begge Halvaar 10 Studerende.

Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver fra Universitetet, Pastorinde Danæus, Professor J. C. Jacobsen og Professor, Dr. V. Thomsen.

Bogsamlingen blev i Aarets Løb forøget med 88 Værker paa ialt 137 Bind, der fordele sig saaledes paa de forskellige Grupper:

	Værker.	Bind.		Værker.	Bind.
Fælles	„	5	Systematik	39	43
Nye Testamente	23	35	Kirkehistorie	9	29
Gamle Testamente ..	17	25			

Det til Laboratoriets Drift for Finansaaret 1904—1905 bevilgede Beløb 1400 Kr. er anvendt saaledes:

Bogkøb	871 Kr. 70 Øre
Indbinding	222 - 30 -
Assistance, Rengjøring	300 - „ -
Assurance	6 - „ -
Ialt...	1400 Kr. „ Øre

10. Det juridiske Laboratorium i 1905—1906.

(Professor, Dr. jur. H. Munch-Petersen.)

Laboratoriets Lærerraad bestaar af alle Lærere, der medvirke ved Laboratoriet; som dets Forstander har fungeret Professor Munch-Petersen. Der er af de forskjellige Lærere under Fakultetet holdt: i Efteraarshalvaaret 1905, 8 Øvelsesrækker med 26 Timer ugentlig og i Foraarshalvaaret 1906, 8 Øvelsesrækker med 25 ugentlige Timer. I Universitetsaaret 1905—1906 have 288 løst Adgangskort til Laboratoriet.

Den aarlige Bevilling paa 4500 Kr. fordeler sig for Finansaaret 1905—1906 paa følgende Maade:

Leje af Lokale m. m.....	1843 Kr. 75 Øre
Forskjellige Rekvisiter	101 - 24 -
Bøger	745 - 95 -
Indbinding	226 - 90 -
Den praktiske Docent	500 - „ -
Personlig Assistance, Rengjøring m. m.....	899 - 76 -
Belysning	95 - 71 -
Papir, Porto o. lign.....	86 - 69 -
Ialt...	4500 Kr. „ Øre

11. Det filologisk-historiske Laboratorium i 1905—1906.

(Professor, Dr. phil. & litt. J. L. Heiberg.)

Laboratoriets Lærerraad har i 1905—1906 bestaaet af Professorerne Gertz, Steenstrup, Erslev, Høffding, Wimmer, Thomsen, Møller, Paludan, Jespersen, Nyrop, Heiberg, Fridericia, Wilkens, Jónsson, H. Pedersen og Drachmann og Docenterne Gudmundsson, Ad. Hansen, Vedel, A. Olrik, Dahlerup, E. Lehmann, Sandfeld Jensen og Sarauw.

Som Laboratoriets Forstander fungerede Prof. Heiberg.

Om Laboratoriets Virksomhed kan meddeles følgende: I Efteraarshalvaaret 1905 holdt 10 Lærere 14 Øvelsesrækker med 18 Timer ugentlig, i Foraarshalvaaret 1906 9 Lærere, 12 Øvelsesrækker med 20½ Time

ugentlig. Til Laboratoriet havde i 1905—1906 240*) Studerende Adgang og Laboratoriet har været aabent i 231 Dage. Den Protokol, som har været fremlagt i Læsesalen, viser et samlet Antal Besøgende af 6401; i de Maaneder, da der holdtes Øvelser, blev Læsesalen benyttet af ca. 32 Studerende daglig. Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver fra følgende Institutioner: Universitetet, Det store kgl. Bibliothek, Statens statistiske Bureau, Videnskabernes Selskab, Den Arnamagnæanske Kommission, Historisk Forening, Selskabet til Udgivelse af Kilder til dansk Historie, Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse, Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, G. E. C. Gads Universitetsboghandel og Den norske Kildeskriftkommission og fra følgende enkelte Mænd: Prof. Erslev, Rektor Forchhammer, Prof. Jespersen, Prof. Jónsson, Cand. mag. A. Krarup, Prof. Kr. Nyrop, Prof. Paludan, Dr. A. Thomsen, Prof. J. L. Ussing, Prof. Wimmer og Stud. mag. Vøltz; blandt disse er der Grund til med særlig Tak at fremhæve den store Gave fra Rektor Forchhammer, som har skaffet Laboratoriets klassiske Afdeling en betydelig og værdifuld Forøgelse (over 100 Bind.)

I Aarets Løb er Bogsamlingen forøget med 259 Værker paa ialt 534 Bind, som fordele sig saaledes paa Afdelingerne:

	Værker.	Bind.		Værker.	Bind.
Fælles.....	1	9	Klassisk	88	127
Nordisk	14	37	Alm. Sprogvid.....	9	14
Tysk	4	114	Historie	25	46
Engelsk	54	78	Filosofi	6	25
Romansk	58	84			

Laboratoriets aarlige Bevilling paa 3500 Kr. er anvendt saaledes:

Assistent, Rengjøring etc.	675 Kr.	„	Øre
Porto, Papir, Snedkerarbejde m. m.	208 —	22 —	
Bogkjøb	2440 —	93 —	
Indbinding	175 —	85 —	

Ialt... 3500 Kr. „ Øre

12. Den Arnamagnæanske Stiftelse i 1906.

(Eforer: Professorerne Wimmer og Steenstrup.)

Ved den Arnamagnæanske Kommissions Medlem, Professor F. Jónsson, forberedes en Udgave af samtlige norske og islandske Skjaldekvad saa vel i Aftryk efter Haandskrifterne som i redigeret Text med dansk Oversættelse, og dette Værks Trykning er paabegyndt.

Det Arnamagnæanske Stipendium (stort 1000 Kr.) er fra 1ste Januar 1907 fornyet paa 2 Aar for den tidligere Indehaver, Mag. art. B. Th. Melsted.

*) Tallet er noget mindre end ifjor paa Grund af, at der er iagttaget større Forsigtighed med at give Adgang til Laboratoriet (af Hensyn til Pladsmangelen i Læsesalen.)

Angaaende Samlingens Benyttelse bemærkes:

Til Brug paa Læsesalen er for Besøgende fremtaget 709 Voll. Der er af 38 Besøgende aflagt 765 Besøg; af de Besøgende vare 9 Udlændinge (4 Nordmænd, 2 Svenske, 2 Hollændere, 1 Tysk). Fra Haandskriftsamlingen er i Aarets Løb bortlaant 34 Voll. — henholdsvis 4 til det kongelige Bibliothek, 2 til Landsbibliotheket i Reykjavik, 13 til Landsarkivet i Reykjavik, 2 til Universitetsbibliotheket i Kristiania, 2 til Kungl. Bibliotheket i Stockholm, 2 til Upsala Universitetsbibliothek, 8 til Göteborgs Stadsbibliothek, 1 til Universitetsbibliotheket i Königsberg. Ved Aarets Udgang vare i Udlaan 32 Voll. samt nogle Diplomer og Diplomafskrifter.

VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

Oversigt over Fordelingen af Stipendier og andre Beneficier.

a. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet m. m.

Til Alumner af Kommunitetet og Regensen ere i Aaret 1905—1906 følgende Studerende udnævnte:

Til Kommunitetsalumner:	
Fra 1ste September 1905:	
Andersen, Jens (1902), for 3 Aar	Stud.theol.
Andrup, H. O. L. L. (1902), for 3 Aar	— mag. (filos. Fak.)
Brøndum, Jens Ove M. (1902), for 3 Aar	Stud.theol.
Christensen, Fr. Engel- hardt (1901), for 2 Aar	— theol.
Christensen, Villads (1902) for 3 Aar	— theol.
Ellehøj, Poul Jensen (1901), for 3 Aar	— med.
Faber, Anton (1902), for 3 Aar	— jur.
Gjørup, Axel (1902), for 4 Aar	— med.
Hansen, Holger (1901), for 2 Aar	— mag. (filos. Fak.)
Harboe, Erik Emanuel (1901), for 2 Aar	— jur.
Iversen, Hans Marius (1902), for 3 Aar	— mag. (math.-nat. Fak.)
Jakobsen, Jakob (1902), for 3 Aar	Stud. jur.
Kofod, Jørgen Bojesen (1902), for 3 Aar	— jur.
Kofoed, Kr. Hansen (1902), for 3 Aar	— mag. (math.-nat. Fak.)
Møller, Harald (1902), for 4 Aar	Stud. med.
Nielsen, Catharinus Fr. P. (1902), for 3 Aar	— jur.
Nielsen, Niels Jørgen (1902), for 3 Aar	— polyt.
Sachs, Henrik Emil (1902), for 3 Aar	— jur.
Schmidt, Holger (1902), for 3 Aar	— polyt.
Simonsen, Simon Peder (1901), for 3 Aar	— med.
Thorup, Arne (1902), for 3 Aar	— jur.
Fornyelse for $1\frac{1}{2}$ Aar erholdt:	
Otterstrøm, Carl Vilh. Th. (1899)	Stud. mag. (math.-nat. Fak.)
Som privilegerede:	
Baldvinsson, Gudjon (Is- lænder)	Stud. mag. (filos. Fak.)
Björnsson, Andrés (Islæn- der)	Stud. mag. (filos. Fak.)
Bruhn, Ernst Emil (Fre- deriksborg Skole)	Stud. polyt.
Fabritius de Tengnagel, Johs. Michael (Frede- riksborg Skole)	— jur.
Havsteen, Johs. Julius (Islænder)	— jur.